

Nepriklausoma

Lietuva

• LITUANIE INDÉPENDENTE • INDEPENDENT LITHUANIA •

Nr. 23 (52-ji metal) • 1992 m. Gruodžio - December 2 d. • DVISAVAITINIS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS • 7722 GEORGE St., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. • Tel.: 366-6220 • \$ 1-

ĮVYKIŲ APŽVALGA

h.n.

KAIP VERTINAMI

KANADOS UNIVERSITETAI

Š.m. lapkričio 9 d. numeryje kanadiečių žurnalas MACLEAN'S idėjo ilgą išsamų ir išsėdėtiną Kanados universitetų vertinimą. Universitetai buvo vertinami pagal šiuos kriterijus: 1) Kokio bendro išsilavinimo yra studentų lygis ir kokių pažymių reikalaujama priimant į universitetą? 2) Dydis ir kokybė paskirų klasių; 3) Kokio kalibro profesoriai- kiek jų turi dr. laipsnį ir t.t. 4) Koks finansinis stovis; 5) Kokios bibliotekos ir 6) Kokia reputacija.

Kiekvienas jų buvo vertas štai kiek nuošimčių: 1) 20%, 2) 18%, 3) 20%, 4) 10%, 5) 12% ir 6) 20% (Viso - 100%).

20-ties geriausių universitetinių bibliotekų sąrašas:

1) Saskatchewan, 2) Queen's (Kingston), 3) Mount Allison, 4) Victoria, 5) Toronto, 6) Memorial, 7) Calgary, 8) Regina, 9) McMaster, 10) St. Francis Xavier, 11) Dalhousie, 12) Lethbridge, 13) ir 14) St. Thomas ir New Brunswick, 15) Bishop's, 16) Acadia, 17) Wilfrid Laurier, 18) Alberta, 19) Western, 20) Brock.

Iš didžiųjų universitetų, kuriuose išgyjami medicinos ir kitų doktrinų doktoratai, jie įvertinti tokia eilės tvarka: 1) McGill, 2) Toronto, 3) Queen's, 4) UBC (Britų Kolumbijos universitetas), 5) McMaster, 6) Dalhousie, 7) Montreal, 8) Ottawa, 9) Alberta, 10) Western, 11) Calgary, 12) Sherbrooke, 13) Saskatchewan, 14) Laval (Québec city), 15) Manitoba.

Vidutiniųjų (Comprehensive) universitetų įvertinimo eilės tvarka: 1) Waterloo, 2) Simone Fraser, 3) Guelph, 4) Victoria, 5) York, 6) Carleton, 7) New Brunswick, 8) Memorial, 9) Regina, 10) Concordia, 11) Windsor, 12) Québec.

Mažųjų universitetų įvertinimo eilės: 1) Mount Allison, 2) Trent, 3) Acadia, 4) Wilfrid Laurier, 5) Bishop's, 6) Saint Mary's, 7) St. Francis Xavier, 8) Mount Saint Vincent, 9) Lethbridge, 10) St. Thomas, 11) Brock, 12) Lakehead, 13) Brandon, 14) Moncton, 15) Winnipeg, 16) Laurentian, 17) P.E.I. ir 18) Cape Breton (UCCB).

Apžvalgą paskelbus, kilo gerokas triukšmas Québeco, taip save vadinančiųjų, frankofonų eilėse, nes šios provincijos universitetai atsidūrė sąrašų gale. Aišku, Maclean's žurnalas buvo tuoju apkaltingas neobjektyvumu, kvebekiečių prancūzų institucijų niekinimu, šališkumu ir dar kitokiomis ydomis. Gal vietoj kaltinimų ir vaikiškai priekaištavimų, šios provincijos švietimo ministerija būtų vertę gerai peržiūrėjusi savo švietimo ištaigas ir jos personalą. Ji būtų radusi jose archajinius tekstus, siauražiūrišką ir tendencingą savo kiemelio programas (ypač istorijos, geografijos, visuomenės mokslų ir net anglų kalbos ir tikybės dėstyme). Visiems mokytojams žinomas faktas, kad daugelyje prancūziškųjų mokyklų mokytojai (ypač separatistinių pažiūrų) per anglų kalbos pamokas pumpuoja mokiniams neapykantą "les anglais" - "ams" ir "alofonams" vieton dėstę kalbą. Todėl nenuostabu, kad prancūziškas gimnazijas baigę mokiniai angliskai temoka vos kelis žodžius. Pačių prancūzų kvebekiečių neseniai paskelbtais daviniais, didelis nuosimtis gimnaziją baigusių negalį parašyti nė taisyklingo prancūziško sakinio ir net nežiną visų vietovių savo provincijoje.

Be abejo, turi panašius problemų ir angliškios Québec'o mokyklos. Tačiau jų išsilavinimo akiratis yra platesnis, ypač emigrantų vaikų. Angliškąsias mokyklas fanatiškai šios provincijos ištatymai (ypač 101) baigia užgniauzti. Nuo 1955 metų šioje provincijoje buvo uždaryta 3/4 visų anglų kalba dėstomųjų mokyklų, o apie 60% ne prancūzų mokinių jėga sukimšta i prancūziškas mokyklas.

Lietuvoje

• Europos Bendrijos energetikos centras atidarytas Vilniuje. Centras padės Lietuvai pagal modernią pasaulinę technologiją kontroliuoti ir taupyti energiją

• VILNIUJE lapkričio mėn. 13 d. atidaryta "Lito-finn Services" bendros Lietuvos ir Suomijos įmonės pirmoji degalinė.

• Š.m. lapkričio 5 d. Vilniuje buvo suauktas Baltijos Valstybių Tarybos posėdis, kuriame Lietuvos, Latvijos ir Estijos vadovai reagavo į Rusijos prezidento Jelcin'o pasirašytą potvarkį, kuriuo ketinama sustabdyti buv. sovietinės kariuomenės išvedimą iš Baltijos valstybių. Lietuvos ir Latvijos AT pirmininkai V. Landsbergis ir Anatolij

KAIP JAUČIASI LORETOŠ MOTINA

• LIETUVOS AIDO nr.223 laidoje atspausdintas straipsnis "TEVYNE, TU MANO TEVYNE, SU KUO IR PRIEŠ KĄ TU EINI?"

Rašoma: "I redakciją atėjo Stasė Asanavičienė, Loretoš Mama. Susijaudinusi ir sakanti, kad nieko nebesupranta. Tauta iškentė tremtį, kalėjimus, svetimus tankus, bet aukojosi ir žinojo už ką. Motinai ir dabar akyse vaizdas: sėdi sykį Loreta prieš televizijos ekraną, iš ten sklinda daina "Tevyne, tu mano Tevyne, su kuo ir prieš ką tu eini?" Loreta verkia...

"Mudvi su Loreta nuo pat Atgimimo pradžios eidavome visur: nuo pirmojo mitingo prie A.Mickevičiaus paminklo iki televizijos bokšto sausio naktį... Buvo ir didžiulėje mitingėje Vingio parke, į kurį, rodėsi suvažiuo visą Lietuvą. Ten Vytautas Landsbergis tūkstančių tiesiai klausė: "Bus sunku. Ar iškentėsim? Bus tikrai labai sunku. Ar išversim?" Iš-tver-sim -linko pušų viršūnės nuo pasiryžusių tariamo pažado vienu atsikvėpimu.

Ir kentėjom, ir ištverėm - netektį ir skausmą. Bet žmonės, sakykite, kas atsitiko dabar? Nejaugi jūs nesate niekada sunkiau gyvenę, negu dabar, praeinančių vargų metu, kad taip greit sumišote? Mes, šeimoje šeši vaikai,

Gorbunovs ir Estijos Respublikos naujas prezidentas Lennart Meri pasirašė atitinkamą raštą, adresuotą JT ir Europos Bendrijos bei NATO vadovams, reikalaujanti nedelsiant ir neatidėliojant išvesti iš Lietuvos, Latvijos ir Estijos ten užsilikusius buv. Raudonosios armijos okupacinius dalinius.

• Lietuvos vyriausybė įteigė Globos ir Rūpybos Fondą, kuris teiks visokeriopą paramą našlaičiams, vienišiemis invalidams ir seniejiems žmonėms, daugiausia vaikams šeimoms, bedarbių šeimoms ir šiaip atsidūrusiems varge ir nedatekluije.

• Vilniuje š.m. lapkričio mėn. pradžioje įvyko konferencija, svarsčiusi Lietuvos užsienio politikos realijas ir perspektyvas, į kurią buvo pakviesti iš visų pasaulio šalių Lietuvos diplomatai. Konferencijai vadovavo užsienio reikalų ministras A. Saudargas. Lietuvos diplomatai šią konferenciją įvertino teigiamai.

• Š.m. lapkričio 6 d. Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo (dabar jau Lietuvos Seimo) posėdžių salėje buvo iškilmingai Vytauto Landsbergio

ištverėme pirmuosius kolūkių badmečius. Po karo, sudegus namams, likome, kaip stovime. Džiova mirė mama... Globojom vieni kitus, kibom į gyvenimą. Atvažiauvau į Vilnių - likau viena su trim vaikais bendrabučio kambarėlyje ir septyniasdešimčia rublių algos. Ačiū Dievui, vaikai užaugo geri.

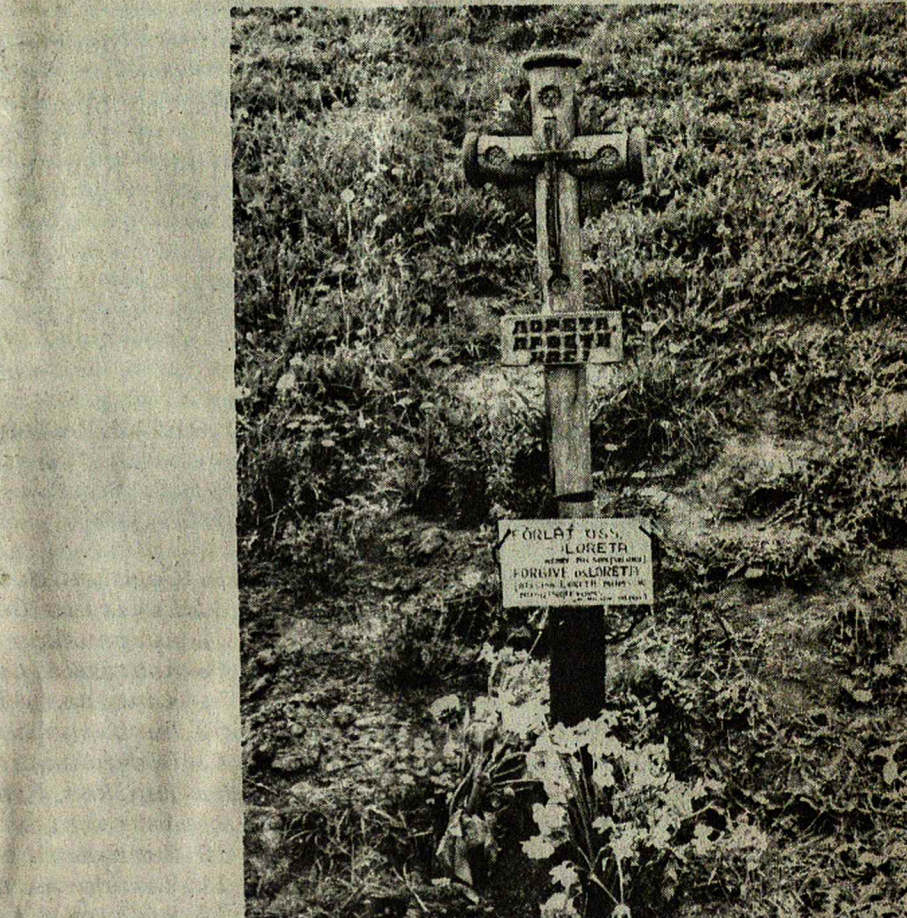
Aš - ne išimtis. Dauguma žmonių Lietuvoje kentė skurdą. Tad pakentėjome ir dar - juk neilgai. Kai po sovietų tankų žuvo mano vaikas, Loreta, Lietuvoje buvo dvi politinės jėgos: Sąjūdis ir komunistų partija. Aš nenoriu nė girdėti apie jokių pavadinimų keitimus, nes žinau, kad Brazausko partija yra komunistų partija. Mano Loreta savo gyvybę kainą balsavo už Sąjūdį. O pasakykite žmonės, kodėl jūs dabar balsuojate už komunistus? Kokia auka aš, motina, galėčiau dar jums paaiškinti, kas yra komunistų partijos valdžia Lietuvoje? Gal dar tebegyvos kankinės motinos, kurios savo akimis žiūrėjo į išniekintą sūnų, partizanų kūnus Ukmergės aikštėje. Aš pati tai mačiau, dar vaikas būdamas. Regėjau, kaip suakmenėjusiom žirdim pro išdarytus žuvusių sūnus praeidavo kaimynės. Jos negalėjo net verkti - ir viena ašara būtų išdavusi, pasmerkusi žūtį Sibiro toliuose kitus jos vaikus. Kaimo motinos, pokariniam kaime augę vaikai! Argi jūs jau neapaminate didesnių sunkumų, kad bal-

pasirašyta naujoji LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCIJA. Ją priėmė, kaip žinia, parlamentas ir lietuvių tauta pritarė referendumu.

• Lietuvos Krikščionių Demokratų partijos valdybos posėdyje buvo nutarta, kad LKDP nedalyvaus jokiose koalicijose su buvusia komunistų partija, t.y. LDDP ar į ją panašiomis partijomis bei judėjimais. Panašius pareiškimus buvo paskelbusios ir kitos partijos bei koalicijos: Lietuvos Sąjūdžio koalicija, Lietuvos Tautininkų sąjunga ir net Lietuvos Socialdemokratų partija.

• Kaip Lietuvos spauda rašo, naujoji Lietuvos Konstitucija iširikiuoja ilgon eilėn garbingų laikinųjų ir nuolatinių Lietuvos statuto bei konstitucijų. Štai jų datos: 1468-1529-1566-1588; 1840; 1922 - 1938 - 1992.

• Š.m. lapkričio mėn. 19 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausioji Taryba baigė savo veiklą. Baigiamąjį žodį deputatams tarė AT pirm. Vytautas Landsbergis. Nuo tos datos Lietuvos parlamentas vadinsis LIETUVOS SEIMU. Pažymėtina, kad savo paskutiniame posėdyje AT deputatai vien-

Paminklinis kryžius LORETAI prie Vilniaus TV bokšto. Užrašė rusų kalba pasakyta: "Loreta, atleisk mums".

suodami vėl iškeliate, - o Dieve, patys savo rankomis! - tą politinę jėgą, netgi tuos pačius sribus, enka-vedistus ir atiduodate jiems valdžią?..

Aš jau nieko nebebijau prarasti ir jokių sunkumai, jokios kančios manęs nepalauš. Po Loretoš mirties aš net užmiršau kiek man metų. Dabar kiekvienas tesielgia, kaip kas išmano: kiek aprėpia jo atmintis ir protas, kaip liepia sąžinė. Aš irgi žinau, kaip

elgsiuos. Vytautas Landsbergis visus garbinguosius mūsų Valstybės svečius vedavo į Antakalnio kapines, prie Sausio 13-osios aukų kapų. Pasakau iš anksto: Brazausko prie Loretoš kapo niekada neileisiu - tai būtų jos atminimo išniekinimas. Ji savo gyvenimą paaukojo ne už komunistus - už Lietuvą be komunistų. Išsėkis, mano vaikeli, ramybėje - aš saugosiu tave. Atels laikas, kai visa Lietuva supras ir įvertins tavo auką."

jena - 2 tal.; Prancūzijos franką - 49 tal. ir t.t.

• POPIEŽIUS JONAS PAULIUS II lankysis Lietuvoje 1993 m. rugsėjo mėn. 4 d. Mišios numatytos Vilniaus archikatedroje ir prie Trijų Kryžių. Taip pat apsilankys Šiluvoje. Kaune atnašaus specialias Mišias jaunimui.

• Kazimiera Prunskienė-Tarvydienė patikimomis žiniomis, prieš šio rudenio balsavimus, važinėjo po Lietuvos kaimus, dalindama žmonėms cukrų ir degtinę, ragindama balsuoti už dabar išrinktą valdžią.

• LIETUVOS AIDO š.m. lapkričio 10 d. numeryje PLB valdybos pirmininkas Bronius Nainys yra paskelbęs viešą pareiškimą, kuriame pabrėžia, "kad dr. Kazys Bobelis nėra išeivijos atstovas, nėra igaliotas kalbėti išeivijos vardu ir i Lietuvos Respublikos Seimą kandidatuoją kaip privatų asmuo, tegalintis atstovauti tik sau arba jį i kandidatus iškėlusiai politinei grupei".

Turimomis žiniomis, dr. K. Bobelis buvo išrinktas i Lietuvos Seimą kaip Lietuvos Krikščionių Demokratų

/ nukelta i 2 psl./

Nepriklausoma Lietuva

Už Nepriklausomą Lietuvą! Už išsikimybę Kanadai!
Pour la Lituanie libre! Loyauté au Canada!
For free Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.Q.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina Kanadoje – \$ 25,-
Rėmėjo – \$ 30.

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už šelbimų turini redakcija arba leidykla neatsako.

Lietuvoje

/.....atkelta iš 1 psl./

Sąjungos (ne Liet. Krišć. Dem. partijos, kurios išrinkta net 18 kandidatų Seiman) vienintelis atstovas.

Iš Lietuvos pranešama, kad šiltnamiams negaunant kuro apšildymui, juos teko uždaryti. Kol kas tik gėlių šiltnamiai dar apšildomi. Uždaryta vienuolikos imonių žieminiai šiltnamiai, kuriuose buvo auginamos žiemos metu įvairios daržovės. Atrodo, kad daugieliui teks gyventi žiemą be daržovių, o ir šiltnamiams bus padaryta nemaža žalos nes jų stogai taip padaryti, kad sniegas nuo jų negalės nušliaužti.

Benzino trūkumą išsprendęs Dzūkijos laukų artojas 1992 m. pavasarį.

Nuotr. V. Priščeponkos

NAUJOJO LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ GALUTINIAI DUOMENYS

Seime iš viso yra 141 atstovas. Absoliučią daugumą atstovų (t.y., daugiau negu pusę) šiame Seime turės LDDP (Lietuvos Demokratinė Darbo Partija, t.y. buvusi komunistų) – 73; Lietuvos Sąjūdžio koalicija – 30; Lietuvos Krikščionių Demokratų Partijos, Politinių Kalinių ir Tremtinių Sąjungos ir Lietuvos Demokratų Partijos koalicija – 18; Lietuvos Socialdemokratų Partija – 8; Lietuvos Tautininkų Sąjunga ir Nepriklausomybės Partija – 4; Lietuvos Lenkų Sąjungos – 4; Lietuvos Centro Judėjimas – 2; Lietuvos Krikščionių Demokratų Sąjunga – 1, ir dar 1 bepartinis.

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMŲ REZULTATAI DAUGIAMANDATINĖJE APYGARDOJE:

SĄJŪDŽIO KOALICIJA

1. Landsbergis Vytautas
2. Andriekienė Laima Liucija
3. Vagnorius Gediminas
4. Lapė Vaclovas
5. Uoka Kazimieras
6. Šaltenis Saulius
7. Stasiškis Antanas Napoleonas
8. Kubilius Andrius
9. Račas Antanas
10. Lideikis Tautvydas
11. Dringelis Juozas
12. Listavičius Juozas
13. Aleknaite-Abramkienė Vilija
14. Zingeris Emanuelis
15. Žiemelis Vidmantas
16. Rigidas Arūnas
17. Janonis Juozas

LIETUVOS SOCIALDEMOKRATŲ PARTIJA

1. Sakalas Aloyzas
2. Medvedevas Nikolajus
3. Rudys Andrius
4. Dagys Rimantas Jonas
5. Pleckaitis Vytautas Petras

LIETUVOS LENKŲ SAJUNGA

1. Mincevičius Gabrielis Janas
2. Plokšto Artūras

LIETUVOS KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ PARTIJOS, LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS IR LIETUVOS DEMOKRATŲ PARTIJOS JUNGTINIS SĄSĄS

1. Gajauskas Balys
2. Pečeliūnas Saulius
3. Saudargas Algirdas
4. Miškinis Petras Algirdas
5. Kryževičius Kazimieras Vytautas
6. Briedienė Vanda
7. Tartilas Juozapas
8. Bogušis Vytautas
9. Jakucionis Povilas
10. Petrauskas Valdas

LIETUVOS DEMOKRATINĖ DARBO PARTIJA

1. Kirkilas Gediminas
2. Jaskeličius Leonardas Kęstutis
3. Budvytis Antanas
4. Genzelis Bronislavas
5. Šiaulienė Irena
6. Linkevičius Linas Antanas
7. Bernatonis Juozas
8. Ložuraitis Albinas
9. Buinevičius Vytautas Algimantas
10. Arbačiauskas Vytautas
11. Bendinskas Aleksandras
12. Kubilius Jonas
13. Karosas Justinas
14. Bulavas Juozas
15. Giedraitis Alfonsas
16. Bastys Juozas
17. Požėla Juras
18. Jurkūnaitė Gema
19. Ražauskas Algirdas
20. Zimnickas Vytautas Vidmantas
21. Baskas Antanas
22. Gričius Algirdas
23. Alesionka Leonas
24. Pocius Algirdas
25. Kubertavičius Kęstutis
26. Mačiulis Valentinas
27. Šnežko Karolis Josifovičius
28. Juškus Vytautas
29. Bloškys Romualdas Ignas

2 psl.

30. Markauskas Rimantas	34. Salamakinis Algimantas
31. Tauras Algimantas Povilas	35. Žebrauskas Juozas
32. Jagminas Bronislavas	36. Bulovas Virgilijus
33. Nesteckis Antanas	Vladis

SUTRUMPINIMAI:

LKDP – Lietuvos krikščionių demokratų partija; LDDP – Lietuvos demokratinė darbo partija; LSP – Lietuvos socialdemokratų partija; LCJ – Lietuvos centro judėjimas; LS – Lietuvos sąjūdis; LRPC – Lietuvos respublikos piliečių chartija; NP – Nepriklausomybės partija; LPKTS – Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga; LLS – Lietuvos lenkų sąjunga; LTS – Lietuvos tautininkų sąjunga; LKDS – Lietuvos krikščionių demokratų sąjunga.

SEIMO DEPUTATAI IŠRINKTI VIENMANDATINĖSE APYGARDOSE

1. Čobotas Medardas LKDP	36. Uždavinys Ignacas Stasys LKDP
2. Paviržis Gediminas A. LDDP	37. Vitkevičius Pranciškus S. LDDP
3. Astrauskas Vytautas LDDP	38. Navickas Alfonsas LDDP
4. Andriukaitis Vytenis P. LSP	39. Baranauskas Juozas G. LDDP
5. Kuncinas Algirdas LDDP	40. Liutikas Vytautas LDDP
6. Burbienė Sigita LDDP	41. Adomaitis Zenonas LDDP
7. Bičkauskas Egidijus LCJ	42. Nekrošius Juozas LDDP
8. Tupikas Pranciškus LS	43. Velikonis Virmantas LDDP
9. Ambrazaitytė Nijolė LRPC	44. Kairys Antanas LDDP
10. Šumakaris Vytautas LDDP	45. Stakvilevičius Mindaugas LDDP
11. Vaišnoras Alfonsas LS	46. Petkevičius Vytautas LDDP
12. Raskinis, Arimantas J. LKDP	47. Kanapeckas Vytautas LDDP
13. Katkus Juozapas Algirdas LS	48. Vaizmuzis Albinas, iškėles save
14. Patackas Algirdas LS	49. Kolasauskas Feliksas LDDP
15. Katilius Povilas LKDP	50. Saulis Vytautas LDDP
16. Jarmolenko Vladimir LS	51. Gylys Povilas LDDP
17. Paukštys Kęstutis Povilas LS	52. Papovas Petras LDDP
18. Kuzminskas Kazimieras LKDP	53. Jursėnas Česlovas LDDP
19. Dirgėla Kęstutis LS	54. Raišutis Everistas LDDP
20. Hofertienė Romualda LS	55. Rupeika Benediktas V. LDDP
21. Giniotas Petras LS	56. Semenovič Zbignevas LLS
22. Malkevičius Stasys LS	57. Maceikianec Rysard LLS
23. Germanas Neris LDDP	58. Sadkauskas Algirdas LDDP
24. Ozolas Romualdas LCJ	59. Brazauskas Algirdas M. LDDP
25. Ivaškevičius Arvydas LDDP	60. Pranavičius Vincentas LDDP
26. Jarašiūnas Egidijus LS	61. Visakavičius Marijonas LDDP
27. Skrebys Kęstutis NP	62. Albertynas Albinas LDDP
28. Beinortas Julius LKDP	63. Bajoras Arvydas LDDP
29. Bobelis Kazys LKDS	64. Endriukaitis Algirdas LRPC
30. Veselka Julius LDDP	65. Milčius Leonas LTS
31. Antanavičius Kazimieras LSP	66. Treinys Mečislovas LTS
32. Butėnas Vladas LDDP	67. Bubnys Vytautas Jurgis LDDP
33. Kunėvičienė Elvyra LPKTS	68. Greimas Algimantas A. LDDP
34. Šičytė Zita LPKTS	69. Pangonis Jonas LSP
35. Pronckus Mykolas LDDP	70. Gaška Kęstutis LDDP
	71. Balezentis Alvydas LTS

Prieš rinkimus Vilniaus gatvėse buvo iškabinti įvairūs rinkiminiai plakatai
Nuotr. V. Kapočiaus

RUOŠIAMA DOKUMENTINĖ KNYGA:

Žurnalistas Jonas P. Kedys, kuris jau 30 m. leidžia specialų žurnalą "New Digest-International" Sydneyje mieste, Australijoje, renka tarptautinę antisovietinę medžiagą ir ją skelbia. Jis turi sukaupęs daug medžiagos apie Lietuvos nepriklausomybės prara-

dimą ir jos atkūrimą. Planuojama jo knyga vadinsis "Terorizuojama ir Naikinama Lietuva 1938-1991". Bus pridėta ir santrauka anglų kalba. Autorius prašo prisiųsti kokių nors turimų dokumentų iš šio laikotarpio, nuotraukų, prisiminimų ir kt. Siųsti šiuo adresu: J. Kedys, P.O. Box 535, Paramatta 2150, Australia.

PASaulio LIETUVIŲ BENDRUOMENES VEIKLOJE:

Bronius Nainys, PLB valdybos pirmininkas, lapkričio 16 d. buvo išvykęs į Lietuvą, kur praleido 10 dienų. Jis dalyvavo iš Sovietų Sąjungos išsilaisvinusių Kraštų Bendruomenių pirmininkų suvažiavime Vilniuje, lapkričio 21 d. ir aptarė tolimesnio bendradarbiavimo bei pagalbos programą.

Daug reikalų reikės aptarti su Kultūros ir Švietimo ministerija, ypač 1994 metais Lietuvoje įvyksiančios dainų šventės programą, organizacinius reikalus ir bendradarbiavimą, nes tą šventę, kurioje bus ir tautinių šokių programa, Lietuva ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenė organizuoja kartu.

Kanadoje jau sudarytas programos komitetas, kurio uždavinys bus paruošti išeivijos chorų bei tautinių šokių grupių pasirodymą. Komitetui pirmininkauja Juozas Karasiejus, chorų paruošimo rūpintis Dalia Viskontienė, šokių – Rita Karazijienė. Visus paruošiamuosius darbus išeivijoje koordinuos PLB valdybos vicepirmininke kultūrai dr. Vitalija Vasaitienė.

Paskiausiame savo posėdyje spalio 24 d. PLB valdyba nutarė organizuoti Lietuvos kančios istorijos paruošimą. Istorija apimtų visas lietuvių tautos ir Lietuvos valstybės kančias nuo Klaipėdos atplėšimo iki praėjusių metų rugpjūčio mėnesio, kai Lietuva buvo pripažinta Vakarų pasaulio ir Rusijos, nepriklausoma valstybe. Istorijos rašymas būtų pradėtas minint Lietuvos pirmosios Nepriklausomybės paskelbimo 75 metų sukaktį. PLB valdybos pirmininkas Bronius Nainys tarsis su Lietuvos istorikais, žurnalais bei kitais profesionalais apie šio milžiniško uždavinio įvykdymą.

Jis taip pat aiškins apie paskiausioje JAV LB tarybos sesijoje jo pasiūlytą planą organizuoti pastovią pagalbą Lietuvos našlaitynams, kuris jau turėjo būti pradėtas vykdyti ir JAV LB apylinkės dar šiais metais turėjo paruošti kalėdines dovanas joms paskirtiems našlaitynams.

Su Kultūros ir Švietimo ministerija PLB pirmininkas aptars ir pagalbą Pietų Amerikos lietuviams, stokojantiems ir lietuvių kalbos mokytojų, ir medžiagos pagal vicepirmininkės Mildos Lenkauskienės paruoštą planą. Taip pat tarsis ir apie perspausdinimą Danutės Bindokienės knygos "Lietuvių papročiai ir tradicijos išeivijoje", išleistos lietuvių ir anglų kalbomis. Kaip jau žinoma, tos knygos pirmoji laida Lietuvoje buvo perspausdinta neatsiklausus nei autorės, nei leidėjo. Ši sritis reikalauja aiškesnio aptarimo ir susipratimo.

Lietuvos Spaudos rūmai pasisiūlė perspausdinti JAV leidžiamą "Pasaulio Lietuvį" ir platinti jį Lietuvoje. PLB valdybos pirmininkui teks išaiškinti šio užmojo sąlygas, teises, atsakomybę.

Savaime aišku, kad teks aptarti ir daugybę kitų, ypač politinių, bendradarbiavimo reikalų, atsiradusių po rinkimų ir naujos vadovybės suformavimo.

Prieš porą mėnesių Vilniuje pradėjo veikti PLB valdybos įstaiga-būstinė, kurios vedėjas yra PLB atstovas Lietuvoje dr. Petras Lukoševičius. PLB valdybos pirmininkui kartu su vedėju teks paruošti įstaigos darbo planą, etatus, tarnautojų samdymą, pareigas, atlyginimą, įstaigos aprūpinimą technika, medžiagomis.

Daug pasitarimų bus ir su Lietuvos kultūrininkais dėl bendradarbiavimo. Ypač planuojamų radijo laidų apie išeiviją, skaityklos atidarymą, kur Lietuvos gyventojai, ypač vilniečiai, galės susipažinti su visais išeivijos leidiniais ir kita kultūrine medžiaga.

PLB įstaiga Vilniuje rūpinsis ir išeivių pilietybės, okupanto atimtų nuosavybių susigrąžinimo ir turto išgijimo reikalais. Reikės surasti bei paruošti šios srities pareigūnus. Bus ir kitokių reikalų: giminių paieškojimo, paveiklesnio ryšio sudarymo, žinių perdavimo. Taigi, darbo rusimato. Tik reikia laiko ir sveikatos.

(Iš B. Kronienės pranešimo)

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 700,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis kapitalas neličiamas. Tik palūkanos gali būti skiriamos lietuviškai veiklai.

Sudarydami testamentus, prisiminkime Kanados lietuvių fondą (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais – aukokimė jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Aukos siųsti: Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Žinokime kad:

FONDO TIKSLAS – LIETUVYBĖS IŠLAIKYMAS

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Vasaros Vinjetės

ŠIOKIADIENIAI LIETUVOJE

Nijolė Bagdžiūnienė

/pabaiga/

Toks pat iškilmingas minėjimas įvyko ir Medininkuose.

Būnant Lietuvoje, nemažai teko dalyvauti religinių švenčių iškilmėse. Viena iš pirmųjų buvo Sekminių atšaltai Kėdainių rajone. Čia Truskavos miestelyje, jaunas klebonas stato naują bažnyčią, kuri karo metu buvo sudeginta iki pamatų. Kol bažnyčia bus pastatyta, žmonės meldžiasi labai vargingomis sąlygomis sename name, kur anksčiau yra buvusi kažkokia salė. Kadangi per atlaidus vysk. K. Preikštas suteikė virš šimtui vaikų sutvirtinimo sakramentą, tai žmonių suvažiavo apie 4000. Labai buvo gražu stebėti visas iškilmes, nes čia mes tokių jau nebema-tome.

Atvažiavęs vyskupas buvo atlydėtas prie Mišių stalo, paruošto miškelyje, su iškilminga procesija, kurioje dalyvavo keli kunigai labai daug bažnytinių vėlia-vų, nemažai mergaičių, barstančių gėles, choristai ir daugelis iš suvažiavusiųjų dalyvių. Kai atėjo lai-kas duoti vaikams sutvirti-nimo sakramentą, tai ne vienas vaikuts atsakyda-mas vyskupui pro lūpytes, išpūtė ir kramtomos gu-mos burbulėli. Nebereikalo sakoma, kad kai tėvai iš-siveda sekmadienį vaikus pasivaikščioti po miestą ir paklausia ko jie norėtų - ledų ar gumos - tai visi prašo gumos.

Tiek kiek teko Lietu-voje lankytis bažnyčiose, jos visada bet kokios šventės ar laiko metu, būdavo pil-nos žmonių. Ir tai visiskai nesvarbu, ar Mišios būtų rytą ar vakarę, sekmadienį ar paprastą dieną, bažnyčios yra pilnutėlės žmo-nių. Štai kad ir birželinės pamaldos, kurios daugelyje bažnyčių, ypač Vilniuje, buvo laikomos kiekvieną vakarą po dvejas. Ir čia būdavo pilnutėlės žmonių. Pavyzdžiui, eilinę dieną buvo laikomos Šv. Mišios už vysk. Steponavičiaus vėle, kuris mirė prieš me-tus. Šios Mišios Vilniaus Arkikatedroje buvo labai iškilmingos, nes jas atna-šavo arkivyskupas A. Bač-kis ir dar keturi vyskupai bei kunigai. Arkikatedra buvo sausakimša žmonių. Ir visur labai daug jaunimo kuris būdavo pasipuošęs arba tautiniais drabužiais, arba bažnytiniais. Ypač daug jaunimo priklauso Šv. Kazimiero bažnyčiai Vilni-je. Jie čia po Mišių turi ir savo susirinkimus bei minėjimus. Čia yra prisi-glaudę ir skautai ir ateiti-ninkai. Šalia to, po Mišių čia dažnai vyksta literatū-riniai-religiniai vakarai, vargonų muzikos koncertai ir t.t. Todėl jau niekas daugiau manęs neįtikins tuo, kad Lietuvos žmonės yra atpratę nuo bažnyčios, kad komunistinis režimas yra didžiausia dalimi suža-lojęs žmogaus dvasinį pa-saulį. Netikinčiųjų buvo ir bus, bet kad po tokios pra-gariškos kovos prieš Dievą ir šlykščios propagandos prieš Jį, dabar niatytumė pilnas bažnyčias įvairus amžiaus žmonių, vaikų ir jaunimo, tai reikia tik džiaugtis mūsų tautos iš-tverne ir jos ištikimybė savo religijai. Dabar jau beveik visos bažnyčios yra gražintos tikintiesiems Lie-tuvoje ir jos gana sparčiai yra atrestauruojamos. Pa-vyzdžiui, erdvi Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčia taip nepaprastai gražiai ir greitai atrestauruota, ir da-bar joje randa prieglaudą net svetimtaučiai tikintieji.

Kaip ten bebūtų keista, dar ir čia bažnyčioje teko 1992.XII. 2 d.

būti labai garsiai ir negra-žiai išbartai. Kartą dviese eidami pro šalį, nutarėme užeiti į bažnyčią pasimels-ti. Prieš mus darėjo kaž-kokie žmonės. Kai mes įėjome į prieškambari, ve-dantį į bažnyčią, čia tuo-jau pat prie durų pamatė-me sėdinti elgetą - vyrą su įtartina veido išraiška. Jis, pamatęs mus įėnan-čius, tuoju pat įniko, kaip atrodė, į labai atsivavusį ro-žinio kalbėjimą. Mes praė-jome pro jį nesustoję, ta-čiau, atidarydami duris, dar kartą staigiai atsisuko-me pasižiūrėti į jį. Vyrų-kas, matyt nutaręs, kad mes eisime tiesiai pro duris, pamiršo savo nuo-lankią maldą ir visai rim-tai atsidėjęs apžiūrinėjo mūsų kojų kontūrus. Na ką gi - kas kam rūpi. Kai tik įėjome į bažnyčią, pastebėjome, kad pirmieji, kurieėjo prieš mus, praėjo niekieno netrukdomi, pralindo pro ištiestą virvę (valy-toja tuo metu plovė grin-dis). Jų pėdsakais pasekė-me ir mes. Tačiau mes ne-beturėjome tokios laimės. Buvome labai negražiai prie visų - ir tarp kitko - garsiai išbarti, kad čia, matote, prieina visokių, nemato, kad negalima vaikš-čioti ir t.t., ir t.t. Nenprė-dami, kad dėl mūsų bažny-čioje būtų keliamas triuks-mas, greitai pasitraukėme iš jos. Tačiau visi kiti, kurie atėjo su mumis ir kurie jau ten anksčiau buvo, galėjo sau ramiau-siai pasilikti ir melstis arba šiaip susikaupti.

Kas liečia politinį gyve-nimą Lietuvoje, tai tikrai nesitikėjau pamatyti arba išgirsti tokio sąmyšio žmo-nių tarpe, ypač mūsų Par-lamente. Iš tikrųjų komu-nistas nebūtų komunistu, jeigu iki paskutinio savo atodūšio nesistengtų dar kam nors kenkti. Baisiau-sias dalykas buvo tada, kai turėjo būti patvirtinta AT Pirmininko V. Lands-bergio iškeltė Abišalos kan-didatūra į Ministrų Tary-bos pirmininko postą. Žmo-nės gerai žinojo, kad Bra-zausko ir Antanavičiaus gaujos nesutiks jo tvirtinti vien todėl, kad jo kandida-tūrą išstatė V. Landsbergis. Todėl tą rytą, kai turėjo būti kandidatūros patvirti-nimas, privažiavo iš visos Lietuvos demonstruotojai ir prie Vyriausybės rūmų atitinkamai sutikdavo į po-sėdžius einančius deputa-tus pagal jų pačių nuopel-nus mūsų tautai: vienus su gėlėmis, kitus su dilgėlė-mis. Vytauto Landsbergio rankose pražydo rožių puokštės, o Prunskienė buvo apsaukta įvairiausiais jos užsitarnavais epitetais ir pomidorais. Bet štai į minią žmonių įsiveržia ponas Antanavičius ir vos tik kažkas susuko: "Tu iš-dvike", kaip deputatas, išsitraukęs iš kisenės dujų balionėlį (juos, tarp kitko, Lietuvoje dabar naudoja tik didieji žulikai, tokiu būdu lengviau apiplėšiami žmonės) pradeda purkšti žmonėms į akis. Išdavoje 4 žmonės sunkiai sužaloti, nuvežti į ligoninę, o ke-lioms dešimtims aplink stovėjusiems nukentėjo akys. Buvo sustatytas protokolai ir viskas oficialiai užre-gistruota. Kai kitą dieną per Lietuvos televiziją rodė Vyriausybės posėdžius, ponas Antanavičius buvo paklaustas, kas atsitiko, kad jis keturis žmones nu-siuntė į ligoninę. Tik su pasibaisėjimu galima buvo klausytis tokio paaiškinimo "Tai kas čia tokio? Juk žmonės visada kada nors serga ir laikas nuo laiko visi turi pasigydyti ligoni-nėse". Tai tokie žmonės yra ne tik mūsų vyriausy-bėje kol kas, bet dar ir vadovauja atskiroms parti-joms.

Tokią Lietuvą teko palik-ti išvažiuojant: alkstančią,

su didele krize vyriausybė-je, su žmonėmis, kurie tikriausiai nelaimės atveju būtų tau geri ir nuosirdūs, tačiau kasdieniniame gyve-nime, daugeliu atvejų, nesuprantantys paprasčiau-sio mandagumo taisyklių ir galintieji su tavim pasielg-ti neįtikėtinai grubiai. Pasiliko dar alkstančioji Lietuva. Daugelis mūsų turistų, nuvažiavę pas gi-mines, susėda prie apkrau-to vaisių stalo, bet kodėl niekam neateina į galvą minėjime paklausti, ar lengvai jis susimedžiojo tas vaises tam iškilmingam stalui? Jeigu paklaustų, tai gautų maž-daug tokių atsakymą: "prieš mėnesį laiko buvo kažko-kia žuvis gauta Klaipėdoje, kažkoks suris Kaune, Vil-niuje dar gautas koks ko-pūstas ir taip toliau, po visą Lietuvą. Kaime zmo-gus žymiai geriau gyvena, nes jis viską pats sau pasi-gamina, tačiau kitaip yra miesto žmogui. Jis minta iš tų pačių krautuvijų, ku-riais aš mačiau Lietuvoje: jokias kitokias, kaip tik tuščias su vienu kitu gaba-liuku lašinių arba bonku-tėmis pieno. O ir jų gausi-tik tada, jeigu iš ryto atstovėsi gerą eilę. Po pie-tų jau viskas tuščia. O tai tol bus labai liūdna dar po tokios vasaros, kaip šioji, kai viskas išdegė nuo didelių karščių, idomu,

su didele krize vyriausybė-je, su žmonėmis, kurie tikriausiai nelaimės atveju būtų tau geri ir nuosirdūs, tačiau kasdieniniame gyve-nime, daugeliu atvejų, nesuprantantys paprasčiau-sio mandagumo taisyklių ir galintieji su tavim pasielg-ti neįtikėtinai grubiai. Pasiliko dar alkstančioji Lietuva. Daugelis mūsų turistų, nuvažiavę pas gi-mines, susėda prie apkrau-to vaisių stalo, bet kodėl niekam neateina į galvą minėjime paklausti, ar lengvai jis susimedžiojo tas vaises tam iškilmingam stalui? Jeigu paklaustų, tai gautų maž-daug tokių atsakymą: "prieš mėnesį laiko buvo kažko-kia žuvis gauta Klaipėdoje, kažkoks suris Kaune, Vil-niuje dar gautas koks ko-pūstas ir taip toliau, po visą Lietuvą. Kaime zmo-gus žymiai geriau gyvena, nes jis viską pats sau pasi-gamina, tačiau kitaip yra miesto žmogui. Jis minta iš tų pačių krautuvijų, ku-riais aš mačiau Lietuvoje: jokias kitokias, kaip tik tuščias su vienu kitu gaba-liuku lašinių arba bonku-tėmis pieno. O ir jų gausi-tik tada, jeigu iš ryto atstovėsi gerą eilę. Po pie-tų jau viskas tuščia. O tai tol bus labai liūdna dar po tokios vasaros, kaip šioji, kai viskas išdegė nuo didelių karščių, idomu,

Sibirinių trėmimų minėjime Naujoje Vilnioje, prie paminklinio kryžiaus

Nuotr: N.Bagdžiūnienės

kaip gyvens dar ir kaimo žmogus.

Tačiau, kai Parlamente buvo deputatams pasiūlyta daugiau atsidėti šių proble-mų sprendimui, buvo to-kių, kurie atsakė: "Na tai kas, kad neturėsime ko valgyti, nuvažiuosime į už-sienį ir nusipirksime". Kol Lietuvos žmonės neišsiva-lys per ateinančius rinki-mus nuo tokių deputatų, tai tol bus labai liūdna Lietuvos ateitis.

Ir vistiek, viską susuma-

vus gerais ir pačiais blo-giausiais pliusais, patirtai-sais Lietuvoje viešnagės metu, kažkur norisi tikėti, kad po kelių metų, kai susinormalizuos Lietuvoje politinis gyvenimas, pradės tvarkytis ir ekonominė jos pusė, pasidarys ir žmonės malonesni. Buvo tokių, kurie man norėjo įrodyti, kad toks atšiaurumas vie-nas kitam gimsta iš tos baisios įtampos gyvenime.

Gal būt, bet tik tuo atve-ju, jeigu atšiaurumu moka-ma už atšiaurumą. Jeigu

šitaip elgiamasi su visai nekaltau žmogui, tai yra nebe jokia įtampa, o pa-prasčiausiai - viena iš ko-munizmo paliktų ydų: žmo-gus žmogui turi būti prie-sas. Kad ir kaip bebūtų skau-du palikti Lietuvą su tokio-mis mintimis, kažkur širdyje vistiek lieku dėkinga vi-siems, nes gal ne vienas iš tų piktųjų ar nemandagių jų žmonių bėgo tą baisią-ją Sausio naktį į gatves ir gynė bokštą, Vyriausybę ir visą mano Lietuvą nuo raudonojo tvano...

HENRIKO NAGIO ŽODIS LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTES MINEJIME MONTREALYJE:

Romėnai yra pasakę, kad žvangant ginklams, mūzos tyli.Bet tarp ginklo ir žodžio esama ir kitokios giminy-tės. Pasaulyje karai nesiliauja siaute, bet ir mūzos nes-tyli. Visokių jų yra - ne visos mūzos tokios kilnios ir meilios, kaip Antikos gadynėje. Visokių ir poetų bei rašytojų esama. Žodinėinkai, jei taip galėtume juos pava-dinti, yra nuolatos buvę netoliese kario,kareivio, kovoto-jo. Žodis labai dažnai išprovokuodavo pakelti ginklą, žodis dažnai pavaduoja ginklą, žodis dažnai garbino gink-lu atsiektus laimėjimus , bet ir apraudojo ginklu padary-tas skriaudas, sunaikintas gyvybes, nušluotas nuo žemės paviršiaus gyvenvietes, net ištisas šalis ir imperijas.

Nėmanau grįžti tolimon istorijon, nes apie tai dažnai kalbėta. Pagaliau nesu joks karinis ekspertas. Esu tik tasai minėtas žodininkas. Šiame technologijos ir komer-cijos amžiuje esu vienas iš tų nedaugelio keistuolių, kurie teberašo eilėraščius. Todėl šios dienos kalbą pra-dėsiu keliais Jono Aleksandriškio- Aiščio posmais iš jo eilėraščio "Vorksla". Ties šia upe kunigaikščių Lietuvos kariai atmušė mongolų puolimą ir, galima tvirtinti, iš-gelbėjo Europos kultūrą nuo barbarų teriojimo.

Ir šiandieninei Lietuvai tinkančiais žodžiais poetas pradeda savo eiles:

VAI DAUG VANDENS TAVIMI, NEMUNE, TEKĖJO,
VAI DAUG DAR AŠARŲ KARČIŲ TEKĖS.
TAVIMI, LIETUVA, VIS NIEKAS NETIKĖJO,
TAVIMI NIEKAS NETIKĖS.

Beveik regėtojiškai pasakyta. Tikėjo Lietuva daug kas, bet daug kas ir netikėjo, daug kas ir šiandien ja netiki. Mes, noriu manyti- mūsų dauguma, egzilu, bema-mių - tikėjome ir tikime savo Lietuvą. Tikėjo ja ir visi tie, kurie mirė dėl jos, žuvo už ją. Bet ašarų, kaip sako Aistis, tikrai dar daug tekės Nemunu. Ir skruostais. Pasi-klausykime to eilėraščio paskutiniųjų posmų:

IR ĖJO PRIEŠAI, IR JIE TAVO KUNĄ MINDĖ:
TEKĖJO KRAUJAS UPEM, NE LAŠAIS,
AG, TUJEN TĄSYK SAVO VEIDĄ SOPULINGĄ
AUKŠTAI IŠKELUSI NEŠEI.

TU ŠIANDIEN LYGIAI PRIEŠŲ APSUPTA, VARGUOLE, KANTRI ŠIRDIE, PO PILKA RUDINE.
TAI ANDAI TU EUROPA NUO MONGOLŲ
APGYNEI NUOGA KRŪTINE.

Pasirinkau šio paprasto, nerafinuoto Aiščio eilėraščio posmus savo žodžiui, minint LIETUVOS KARIUOMENĖS ŠVENTĘ, nes juose išsakyta daug mūsų ir mūsų šalies likimo. Ne tiktai mūsų kunigaikščių pulkai kovėsi su daug galingesniais ir nuožmesniais priešais, bet ir mūsų negausūs savanoriai pirmosios Nepriklausomybės kovose, menkais ginklais ir dar menkesne apranga, ne tiktai apgynė Lietuvą, bet ją prikėlė naujam gyvenimui. O ir labai negausus to meto apsišvietusiųjų ir rašančiųjų žmonių skaičius stojo jaunos atgimusios šalies val-džios ir vadovų eilėna.

Kas gali pamiršti mūsų Miško Brolius- partizanus? O ar ne nuogomis rankomis taip neseniai lietuviai ir lietuvės Vilniuje gynė savo parlamentą, televizijos bokštą nuo bolševikinių tankų? Gyva buvo toji lietuviška kantri širdis, jeigu ir ne po pilka rudine.

Kalbant apie tą nepamirštamą tautos herojinę laiky-seną, nenoromis šiandien klauslame savęs: Kas gi atsiti-ko šį rudenį su ta kantria širdimi? Negalima praeiti tylomis pro tuos nesuprantamus rezultatus ką tik pasi-baigusių balsavimų į naująjį Lietuvos Seimą. Kur gi din-go toji visą pasaulį sužavėjusi ir nustebinusi dainuojanti Lietuva? Pakili nuotaika, žygio dainos, Baltijos Kelias, tikstančių minios- ar tai būtų trumpas apgaulingas blykstelėjimas???

Grįžęs iš Lietuvos praeitą rudenį rašiau ir sakiau, kad kiekvienas randame tokią Lietuvą, kokios ieškome, tokią, kuriai gyvenome, kuria tikėjome ir tebetikime. Sa-kiau Lietuvą tėra viena.Gal apsirikau?Gal klydau?Gal yra daugliau Lietuvų? Ir jos visos skirtingos, visos kitokios?

Betgi mačiau jaunus, žvalius atsikuriančios Lietuvos kariuomenės karius, pasienio saugotojus, naujom unifor-mom aprengtus policininkus. Mačiau sargybinius prie dar vis cemento luitais apsupty parlamento (dabar jau

Seimo) rūmų. Mačiau kryžius žuvusiems Medininkuose, prie televizijos bokšto, mačiau Rusų kapinėse palaidotus pirmosios Nepriklausomybės kovotojus ir žymiuosius mū-sų rašto ir valstybės žmones. Tai nebuvo miražas, apgau-linga vizija.

Tai kas gi tada tie, kurie vagia nuo kapų paminklų metalo kryžius, Rūpintojėlius, statulas, biustus ir net užrašų raides? Kas tie, kurių pavardės (lietuviškos) mar-gina laikraščių kronikas? Tie - vagys, prievartautojai, plėšikai, sukčiai, žmogžudžiai?

Kas atsitiko, kad tie, kurie prieš pusantrų metų be-veik visi balsavo už Vytauto Landsbergio vadovaujamą Sąjūdį, šį rudenį atidavė savo balsus už buvusią komu-nistų partiją, kurią A.Brazauskas ir jo draugai pavadino LIETUVOS DEMOKRATINE DARBO PARTIJA?

Priežasčių ir pateisinimų galima rasti daug. Esu jų nemaža išvardijęs "Nepriklausomos Lietuvos" užpraeita-me numeryje, todėl jų nebekartosiu, tikėdamasis, kad dar vienas kitas iš mūsų skaito šį savo,Montrealyje lei-džiamą, laikraštį. Labai jau aišku, kad viso to neįmano-ma suversti vien ant svetimos tautybės žmonių, ant šio amžiaus Dievo rykštės, t.y. buv.Raudonosios armijos dali-nių, kurie nusiaubė dalį Europos ir vis dar teršia ir try-pia Lietuvos žemę. Gal iš tiesų, Kremliaus režimas ir taip vadinama marksistinė "filosofija", kuri tėra ciniškas materializmas, įgyvendintas melu ir kulka į pakaušį, yra sukūręs naują urvinį žmogų- HOMO SOVIETICUS- sovietinę pabaisą, panašią į žmogų? Kaip kitaip visa tai, kas dabar atsitinka Sovietijoje ir, deja, Lietuvoje, paaiškinsime?

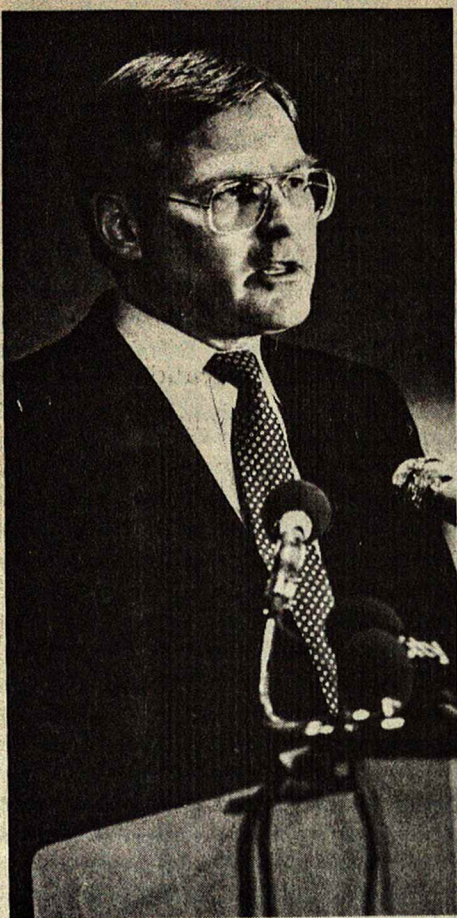
Galime,žinoma, įvairiai išsukinėti rinkimų rezultatus. Gal galime net pasiguosti tuo, kad LDDP nėra jau tokia baisi, kad Brazauskas gal doras žmogus ir neblogas lie-tuvis. Yra gi išeivijoje toks laisvo žodžio mėnraštis A-KIRAČIAI, kuris gal net ir vėl džiūgaus, tvirtindamas, kad ultra-patriotai pralaimėjo. Tai, turbūt,mes. Bet fak-tas, kad naujajame Seime sėdės buvę sribai, KGB agen-tai, tarybinės valdžios pataikūnai ir Maskvos pastumdė-liai, laisvės ir nepriklausomybės duobkasiai ir profesio-nalai išverstaskūriai. Argi jų nepažino Lietuvos žmonės? Neatsiminė jų "įnašo" okupacijos metais? Kaip galima suprasti tad, kad kas antras kaimo žmogus ir kas tre-čias miesto žmogus už juos balsavo ? Šalti butai, trūku-mas prekių, kylančios kainos, prasta privatizacija, men-ki atlyginimai ir tt.,ir t.t.- argi gali ištrinti iš atminties ištremtuosius, nužudytuosius, persekiotuosius, kūdikius ir vaikus, prišalusius prie Sibiro landynių sienų, ketvirtį milijono užkastų ir neužkastų amžinajam sniege? Juk kiekviena šeima, kiekviena Lietuvos šeima, išskyrus pa-čių didžiųjų bonžų ir prisiplakėlių, buvo paliesta sovieti-nio teroro.

Teisingai rašo Antanina Garmutė, Sibiro tremtinė: TAUTA ištvėrė ne tiek. Ir nepardavė savęs. Tikrai tos tautos, tokios tautos, atrodo, nebedaug liko. Gal klystu. Norėčiau klysti ir visai ne taip kalbėti šiandien. Kažkas yra pasikeitę, kažkas baises užtikto Lietuvą.

Mažoji ESTIJA, kurioje tikrai nėra didesnio gerbūvio, o žymiai daugiau svetimtaučių kolonistų, šį rudenį neiš-rinko valdžion nė vieno buvusio komunisto!

Tačiau, prieš smerkdami ir mesdami akmenis į lietu-ves ir lietuvius Lietuvoje, pažvelkime ir į save. Mūsų intelektualieji liberalai, kurių dauguma pažįstu, AKIRA-ČIUOSE ir METMENYSE bent dešimtį metų skelbė šūkį Veidu į Lietuvą. Jį esą buvo sugalvojęs šiuo metu jau beveik į tautos patriarchus keliamas, velionis A.Greimas, Paryžiuje miręs profesorius. Tarytumei kiti būtų buvę atsisukę į Lietuvą...užpakaliu. Buvo giriainasi savo bend-radarbiavimu su ,kad ir Maskvos,statytiniais, pasišaipant iš tų ir net niekinant tuos, kurie tokio bendravimo su Maskvos cenzoriais ir statytiniais atsiskakė. Gana nekuk-liai buvo vienu metu sugestijonuojama, kad Lietuvos Sąjūdis net kilęs j u iniciatyva ir inspiracija. Šie kabi-netiniai liberalai raše,kad Lietuvos laisvėjimo metu esą statoma perdaug paminklų, perdaug iškilmių rengiama, perdaug esą tautinės heraldikos ir vėliavų.. Užkliuvo jiems net Vytis ir, svarbiausia, naujai organizuojami Lietuvos kariuomenės daliniai. Vytautas Landsbergis buvo apšauktas diktatoriumi dar paties vyriausiojo ideologo Greimo,nors jis pats atvirai buvo pasisakęs esąs gen.de Gaulle'io garbintojas. Kai panaši į Prancūzijos, prezii-

Hon. Michael Wilson

Honourable Michael Wilson, Minister of Industry, Science and Technology and Minister for International Trade to the XX Baltic evening November 24, 1992

Friends of the Baltic States,

Lithuania, Latvia and Estonia are facing the many challenges that have come with their hard fought freedom.

Last year we celebrated renewed independence. You, who have a close connection with the Baltic States, shared the euphoria of this achievement. Your deservedly rejoiced in the realization of a goal to which you had also contributed through your tireless commitment and efforts.

I shared in the exhilaration of this time with you. As the Prime Minister's personal emissary, I had the honour to go to the Baltic States and to sign the documents establishing diplomatic relations with Canada.

Renewed independence was not only the end of a period of occupation and repression. It was also a new beginning, filled with much hope and expectation.

But the past year has shown that fulfilling these expectations will not be quick or easy.

In the past, you came together on Baltic Evening to celebrate your cultures and histories and to renew your commitment to the struggle for freedom in the Baltic States. Freedom has been won. We must now help to ensure that Latvia, Lithuania and Estonia realize freedom's promise.

Twelve months have passed since I spoke to you. Tonight, at the XX-th Baltic Evening, I'd like to talk to you about these challenges but also to emphasize the progress that has been made since the first days of renewed independence. At the same time, I'd like to detail the concrete actions Canada has taken this year to help meet these challenges.

It's no secret that for all three Baltic States, difficult times followed renewed independence. We knew it would not be easy to rebuild societies and economies damaged by half a century of occupation and centralized planning. Inflation is high, production has declined, heat

and energy are in short supply. Estonians, Latvians and Lithuanians face undeniable hardships.

However, despite these difficulties, each country is committed to change. The Baltic States are all pursuing political and economic reform.

Democracy is being strengthened. This autumn, elections were held in Estonia and Lithuania. Latvia is planning to have its elections next year. These are important achievements, and demonstrate a commitment to building a democratic society. We look to working with the new governments in Estonia and Lithuania in support of continued programmes of practical and economic change. Canada sent observers to monitor the elections in Estonia and Lithuania. We remain ready to assist in all efforts that help strengthen democratic institutions.

All three countries realize that economic reform is not easy, and can not bring prosperity overnight. But they are each taking steps to build the necessary structures of a free market economy.

Privatization programmes are in place in all three Baltic States. Prices have been liberalized. Monetary reform is underway. Estonia introduced its own currency this year. Latvia and Lithuania have announced plans to do the same in the near future.

Lithuania, Latvia and Estonia have signed agreements with the IMF, and funds from the World Bank and the European Bank of Reconstruction and Development are beginning to flow into these countries.

Considering where they began, these are considerable achievements. Canada has been active in building our relations and in supporting reform.

Canada's ties with Estonia, Latvia and Lithuania have grown deeper over the last year. The Embassy offices we planned to open last year are now a reality. Our physical presence in Tallin, Riga and Vilnius, underlines our desire to build further the positive relations that already exist.

All three Baltic States are now officially represented in Canada. The Honorary Consul-General for Estonia, Mr. Ilmar Heinsoo has been joined by two other distinguished Baltic-Canadians, Dr. Guntis Silins, Honorary Consul-General for Latvia and Mr. Haris Lapas, Honorary Consul-General for Lithuania.

This spring, Canada granted general preferential tariff treatment to all three Baltic States. This decision improves market access for the Baltic States, and help their integration into the international trading system.

We are discussing a double taxation agreement with each of the Baltic States. The conclusion of these agreements will encourage Canadians interested in investing in the Baltic States.

Canada has been encouraging the Baltic States to use the \$10 million EDC lines of credit I announced last year for each country. Latvia has used its line of credit. I hope that both Estonia and Lithuania will be able to put theirs to use in the near future.

This year, Canada's Renaissance Eastern and Central Europe fund has been helping Canadian and Baltic businesses to establish joint ventures.

Several Canadian businesses have been active in pursuing opportunities in the Baltics in a variety of areas from agriculture to telecommunications. Koffman Plastics in Latvia; Teleglobe, Rowntree Farms, Makintosh-Granite Soots Investments and Prime Lindsay Corporation in Estonia; Pem Thermo Brick in Lithuania and the Canadian - Agra corporation in both - Latvia and Lithuania, to name a few.

Through the Task Force on Central and Eastern Europe, Canadian expertise and experience in the functioning of free markets and democratic institutions is being used by the Baltic States to pursue political and economic

miai, jeigu LDDP nesilaikys demokratijos, pradės eiti kitais keliais. Tada, girdi, būsi atitinkamai reaguojama. Ar tai grasinamas ginklų pakeisti Lietuvos valdžią? Jei taip, tai turbūt neprotingesnio išsišokimo neįmanoma įsivaizduoti, kai krašte dar tebėra dešimtys tūkstančių gerai ginkluotų buvusios Raudonosios armijos dalinių. Žirinovskiai ir Volskiai to tikrai ir laukia...

Apgailėstaudamas sakau, norėčiau savąjį žodį užbaigti optimistiškesne gaida, bet tokio nerandu. Triuškinanti buv. komunistų pergalė Lietuvos rinkimuose ne tikrai mane, manau, bet ir daugelį mūsų padarė vienišesniais. Jaučiuosi, lyg atsiradęs naujame egzilyje: svetimas čia ir svetimas - ten. Tarytumėi atsivėrė plati ir gili nežinia tarp mūsų ir Lietuvos. Džiaugtis gali nebent tie, kurie Brazausko draugų pergalę apskelbs demokratijos pergalę, liaudies laimėjimu. Tą retoriką mes jau girdėjome. Tokių bus ir čia, išeivijoje. Dalis čia gyvenančių lietuvių gal net galės dabar savo šykštumą ir neveiklumą pateisinti tų balsavimų rezultatais. Nusiplauti rankas. Tikrai tie, kurie nuolatos gyveno ir tebegyvena ta Lietuva, kurią išnešiojo, tie kurie už ją kovojo, ir kurie, gal naiviai, tikėjo ir tebetiki ja - tie budės ir gyvens dėl jos ateities. Gyvens tikėdami, kad yra likęs trupinėlis tos lietuviškos kantrios širdies ir tuose, kurie prie balsavimo būstų užsienio reporteriams melavo balsuosią už Sąjūdį, o balsavo už buvusius komunistus. Kažkur būta gėdos, kažkur giliai jausta, kad elgiamasi ne taip.

Baigsiu to paties poeto Jono Aisčio trumpu eilėraščių, kurių esu jums skaitęs prieš, dabar atrodo, daugelį metų, ir kuris tinka mums visiems, išskyrus tuos, kurių kaulai Karo muziejaus sodelyje ir Lietuvos laukuose ir kurių kryžiai prie televizijos bokšto, Sibiro ledynuose, Antakalnio kapinėse, kurie lemtingą valandą prakalbėjo ir ėmėsi ginklo, kurie d a v e t a kraujo lašą ir t a r e t a žodį, apie kuriuos kalba poetas:

VINAS KRAUJO LAŠAS BŪT TAVE NUPLOVĖS,
O VARGE JO VIENO TU PASIGEDAI,
NORS STIPRYBĖ SĖMĖM IŠ DIDŽIOS SENOVĖS -
LIKO NETESĖTI MŪSŲ PAŽADAI...

VIENŲ VINAS ŽODIS BŪT TAVE APGYNĖS,
BET VARGE JO VIENO TU PASIGEDAI,
NORS VISI ŽADĖJOM MIRTĮ UŽ TĖVYNĘ -
LIKO NETESĖTI MŪSŲ PAŽADAI...

Jei atsiminsime tai kasdien m e s ir atsimins Lietuvos žmonės, Lietuva išliks DEMOKRATINE, LAISVA ir NEPRIKLAUSOMA.

reform.

Over forty projects have been developed. A few examples:

- Modern management skills are key to rebuilding the Baltic economies. A project with three Canadian academic institutions to train Baltic management experts in banking, energy and agriculture is underway.

- Agricultural reform is also a priority. A large dairy farm management and veterinarian training programme for Estonia, Latvia and Lithuania is being implemented;

- The Canadian Executive Services Organization is continuing to place retired Canadian executives in government offices and in the newly emerging private sector in all three Baltic States;

- In Estonia, training is being provided to develop the tourism and hospitality industry, one of the sectors with the highest potential for growth and for earning much needed foreign exchange;

- Ontario Hydro has initiated contacts with officials at the Ignalina Nuclear Power Plant in Lithuania to discuss operations and nuclear safety;

- The Association of Canadian Community Colleges is working with the Riga Technical School to upgrade trade skills and develop ESL programmes in Latvia.

I've talked about how much Lithuania, Latvia and Estonia have done this year to rebuild their countries. I've just mentioned the ways Canada is helping them and working to develop our relations. But complicated issues remain unresolved. Realizing freedom's promise will require continued effort and depends on the will of decision makers to face difficult questions and make hard choices.

Relations with Russia are key to Baltic stability. Russian troops remain in all three Baltic States. This situation prevents the Baltic States from fully asserting their sovereignty.

My colleague, the Honourable Barbara McDougall, Secretary of State for External Affairs has repeated on several occasions Canada's support for an early, rapid and complete withdrawal of the remaining Russian troops.

We are concerned by President Yeltsin's announcement October 29-th suspending Baltic troop withdrawals. He has linked troop withdrawals to Russian concerns for the large Russian minority in the Baltic States. We firmly reject linking troop withdrawals with any other issue.

But Russian concerns for this minority are real. It is important for the Baltic States' to address these concerns. Estonia's request to the Conference on Security and Cooperation in Europe to send observers to monitor the situation and Latvia's similar request to the UN are positive steps.

Canada recognizes the unique situation the Baltic States face in reestablishing their national identities. However, they should continue efforts to ensure, that the rights of their minorities are fully protected. Canada is ready to do what it can to help the Baltics in their effort to address this issue.

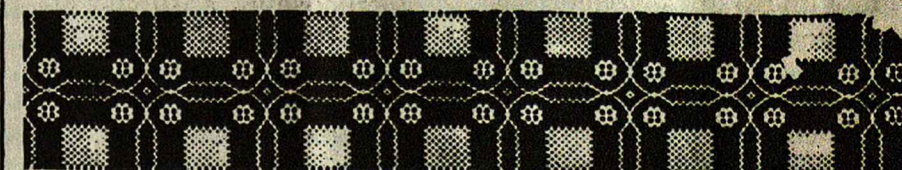
Solutions to these political questions need to be found. Pursuing economic reform will also prove challenging. Expectations following renewed independence were enormous. It has been impossible to realize these expectations quickly. In fact, the average standard of living has deteriorated and led to obvious dissatisfaction with the economic situation.

I understand these feelings. But I also firmly believe that continued economic reform is the only way to ensure stability and prosperity in the future. Turning to the past is not the answer. The problems being faced now are the direct result of the failed economic policies of the previous system. I encourage all three countries to look forward and not backward in searching for solutions to the challenges facing them.

Last year we gathered here to celebrate the promise of renewed independence. This year the Baltic States have started the hard work of trying to realize this promise. Estonia, Latvia and Lithuania are on the path to democracy and market economy. But success will not come without both strong determination and unavoidable sacrifice.

As Canadians with origins in the Baltics, you remain the base for Canada's renewed relationship with Estonia, Latvia and Lithuania. Our ties with the Baltic States have strengthened over past year. With your help, we will continue to assist them to meet the challenges of their reform efforts and in doing so build on this year's progress in our relations with them.

Thank you.

KANADOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS XV-TOJON
KRAŠTO TARYBON IŠRINKTI ŠIE ASMENYS:

Delhi : P.Augaitis, J.Lukšys, G.Rugienis
Hamilton : R.Ciparytė, K.Deksnys, J.Krištolaitis, B.Mačys, J.Pleinsys, G.Skaistys, J.Stankus, V.Stanevičienė
London : D.Chainauskienė, S.Keras, R.Kurienė, Graž.Petrauskienė

Montreal : J.Adomonis, V.Gruodis, J.Lukoševičius, J.Piečaitis, V.Piečaitis, R.Pocauskaitė-Rudinskienė, kun.Iz.Sadauskas, J.Šiaučiulis, B.Staškevičius, B.Vaitkūnaitė-Nagienė
Ottawa : A.Eimantas

Toronto : M.Arštikaitytė-Uleckienė, J.Čuplinskienė, V.Kulnys, J.Kuraitė-Lasienė, V.Kuraitė-Zubrickienė, I.Lukoševičiūtė-Sungailienė, A.Pacevičius, G.Paulionienė, G.Petrauskienė, R.Sakalaitė-Jonaitienė, R.Saplys, V.Sendžikas, A.Senkus, M.Sungaila, A.Šileika, kun.A.Simanavičius, J.Uleckas, A.Vaičiūnas

Wasaga - Stayner : J.Dudienė
Windsor : Č.Kuras

KLB Vyriausios Rinkimų Komisijos pirm.
J.Gustainis

*****
NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

/.....atkelta iš 3 psl./

...ŽODIS LIETUVOS KARIUOMENES...

dentinio valdymo forma buvo referendume atvesta, AKI-
RACIAI džiūgavo, kad esą ultra patriotai pralaimėjo.
Nenustebčiau, jei jie bus labai patenkinti Brazausko
šalininkų laimėjimu. O Amerikos liberalizmo Lietuvai-
tikrai neverta ir nereikia piršti.

Bet tai ne vienintelis, ypač Amerikoje ir Kanadoje
esantis šešėlis mūsų išeiviskosios buities. Tik pasvarsty-
kime: jeigu bent pusė Kanadoje gyvenančių sąmoningų
lietuvių- taigi, apie 10.000, gal 15.000 - ir bent dalis
tokių, gyvenančių JAV- taigi, apie 80.000- būtų vėl susi-
grąžinę Lietuvos pilietybę ir balsavę šiuose Seimo rin-
kimuose, rezultatai būtų buvę kitokie. O kiek gi balsavo?
Kanadoje- 999 ir Amerikoje apie 3000. Tik tiek.
O kaip buvo skundžiamasi, kad Lietuva pilietybės neduo-
danti (netiesą). Buvo ir tokių, kurie dėl keletos dolerių
mokesčio, ginčijosi ir burnoje prieš Lietuvos vyriausybę...
Tai toli gražu, ne viskas. Jeigu galime išsisukinėti, kad
Lietuvos politinėje veikloje neįmanoma dalyvauti taip,
kaip norėtume, kad sunku pakeisti jų nusistatymus, tai
to negalime pasakyti apie savo veiklą čia. Kasmet vis
daugiau palaidodami tuos, kurie neprašydami jokio atly-
ginimo nei garbės raštų, dirbo lietuviškąjį visuomeninį
ar kultūrinį darbą, kaip išlaikysime lietuvių gyvą išeiv-
vijoje? K a s j a išlaikys? Juk gali tekti čia įsikūrusiems
lietuviams nemažiau kovoti už tą Lietuvą, kurią norime
matyti, kuriai gyvenome, dėl kurios gyvenome. O toli
nežiūrime, kiek jaunų ir naujų žmonių ateina išmirusiųjų
vieton? Kur tie atvykę iš Lietuvos ir kur mūsų išeivijos
didžiųjų intelektualų ir švietalų vaikai? Jų kaip ir nesim-
mato mūsų lietuviškoje veikloje. Montrealio "NL"
redaguojama pusanro žmogaus ir administruojama bei
platinama neapmokamų savanorių. Daugiausia šaulių,
iš kurių mūsų "intelektualai" pasišalpydavo. Argi Mont-
realyje nėra mokančių lietuviškai skaityti ir rašyti? Tai-
gi, prieš mesdami akmenį į Lietuvą, pagalvokime.

Gal Lietuvos Kariuomenės dieną kas nors norėjo iš-
girsti tikrai apie mūsų nuveiktus žygdarbius. Jų buvo.
Jie liko ir liks mūsų istorijoje. Kariuomenė apgynė ir
apgins, tikiu, Lietuvos teritoriją, jeigu Vakarų pasaulio
galybės tęsės savo pažadus ir padės Lietuvai. Bet kas
apgins Lietuvos žmogaus dvasią, lietuviškąją kultūrą
ir lietuviškąjį žodį?

Yra pasigirdę Lietuvoje balsų, kad nebus sėdima ra-
1992..XII. 2 d.

Kazys Bradūnas

DUONA IR DRUSKA

Atsiūsta paminėti:

DUONA IR DRUSKA. Kazys Bradūnas. Poezija. 148 psl. Išleido VAGOS leidykla Vilniuje. Tiražas 5.000 egz. Dailininkas, meninis redaktorius R. Orantas. 1992 m.

Pirmąją šios knygos dalį sudaro kūriniai, susiję su Lietuva. Antroji knygos dalis - "Kelionių užrašai".

Ir ši Kazio Bradūno knyga nudžiugins mus savo paprastu, nepaprastumu, subtilumu ir autentiškumu. b.

GIMTINĖS MEDŽIAI

Mano gimtinėj girios išsivaikščiojo,
Pavieniais medžiais pakelėm,
Sodybų sodais ir gojeliais,
Ir aš tapau laukų,
Ne girių vaikas.

Bet medis buvo kaip žmogus
Mūsų šeimos,
Pažįstamas ir savas,
Ne koks girinis,
Vienas iš tūkstančių nežinomųjų,
Kurių ošimas ir kalba kitokia,
Kuriem nepasiskūsi kaip saviškiui.

O, tėviškės kadaise paliktieji,
Dabar turbūt jau mirę
Ar nužudyti medžiai,
Iš kurių
Tėvas mums draudė lašint sulą,
Kurie priklausėte
Tik vėjui, paukščių lizdai,
Padangių saulei
Ir žvaigždėtai nakčiai.

Ir medį buvo galima sudeginti
Tik mirusi savaime -
Sausuoli,
Lyg protėvi su šermeninėm apeigom,
Su peržegnojimu
Ir su liepsnos ipūtimu
Į jau negyvą šerdį.

Mano gimtinėj girios išsivaikščiojo,
Ir aš laukų,
Ne girių vaikas,
Bet medžio brolis,
Taip kaip širdis su šerdim seserys.

Kas dabar beipūs
Į tuos žodžius ugnies?

PO DVIEJŲ KARŲ

Po Pirmo pasaulinio karo -
Mano kūdikystėje
Vien tik tėvų sodybos pelenai.
Ir žvengia paliktas
Vienintelis arklys -
Akla kumelė Šyvė.

Ji buvo tėvo
Pats didžiausias turtas:
Reikėjo viską
Vėl pradėti iš naujo -
Praart laukus,
Užlyginti apkasus.
Ginė vaikai,
Reikėjo duonos,
O mūs visų
Ten gelbėtoja ir viltis
Buvo akloji Šyvė.

Ir vieną rytą
Kada turėjo prasidėti orė,
Šyvės nebuvo -
Ją naktį pavogė...

Plynam, plikam kieme
Ant žagrės sėdi tėvas,
Delnais apglėbęs galvą,
Ir mano akyse
Primažart verkia.

Po Antro pasaulinio karo
Alpių papėdėje
Tėviškės arkliai
Tylėjo penkerius metus
Ir nusizvengė,
Išplaukiant mums Amerikon
Ir juos paliekant.
Tada dar antrą
Ir paskutinį kartą mačiau
Verkiantį tėvą...

Kurgi dabar
Po keturiasdešimt metų
Tų žirgų kaulai,
Kai jų žvengimą
Kartais girdžiu
Viduryje Čikagos,
Ir tėvo ašara
Pro Marylando velėną
Neprasisunkia...

O tai nebuvo
Žyginiai arkliai,
Tik paprasti artojėliai.

VILKAVIŠKIO ELEGIJOS

1. Kapinių fleita

O senos Vilkaviškio žydų kapinės,
Ant įrstančio upelio kranto -
Tenai šešėlyje prieš vandenį,
(Tartum žmogus prieš laiką)
Judėjo vinguriuodama žuvis.
Už upės,
Prieglaudose sode,
Kas vakarą nematomas
Imdavo pūsti fleitą
Ir gimnazistų kambarėly keturi
Nutildavom
Prieš liūdną Jeremijo raudą.

O senos Vilkaviškio žydų kapinės,
Net nežinau,
Kodėl čia jus prisiminiau,
Atėjęs į Čikagos kazimierines,
Kur kapinės
Dar išieginiais aprengtos
Ir dar vainikai nenuvytę...

O ten toli,
Už upės,
Fleita nutilo
Ir nuplaukė pavandeniui
Žuvis.

VAIKO MONOLOGAS

Auklei Onai Šulinskienei

Tik pakeli išdrožinėta lazda
Į dangų ant šventos kalvos -
Ir saulė tartum paukštė plazda
Virš tavo palenkto galvos.

Parodai man ten vyturėlio pėdą
Ir išiklausom tolimos dainos,
O nusivaikščioję, pavargę atsisėdam
Žemyns dar žemėtuose delnuos.

Liepi man pabučiuoti kryžių, akmenį
Ir užkeli ant jo (kad būčiau didelis!) greta.
Ar visa tai dabar beatmeni,
Po žemėmis pasaulio užmiršta?

Neužmiršta - aš paskui tave bėgu
Numintu šimto metų takeliu
Basom per tą pernykštį sniegą,
Tik verkti negaliu
Vyturio balseliu.

N A M E L I S "P E R E Š E I K A"

Algis Čarneckis

Tarybų Sąjunga 1947 m. lapkričio 7 dieną ruošėsi švęsti savo 30-ąjį Spalio jubiliejų. Tuo metu į stambiausius centrus, na ir, žinoma, į Maskvą, pirmiausia pradėjo plaukti visos didžiosios šalies gėrybės. Lenos deltas archipelage žuvų fabrikėliai savo geriausią produkciją taip pat buvo įpareigoti pristatyti į sostinę, kad ten dar labiau praturtintų gausios nomenklatūros stalus, ir taip lūžtančius nuo iš liaudies atimtų gėrybių. Šiandien galiu pasigirti ir prisipažinti buvęs vienas šios akcijos dalyvių.

Prasidėjus žiemai poledinė žvejyba Bykovo žuvų fabrikui davė savo pirmąją ir, kaip žinoma, geriausią produkciją.

Dirbusi tuo metu žuvų priėmėja ir sandėlininkė, mūsų visų labai gerbiama ir mylima tremtinė Ona Stiškienė, labai padėjusi sunkiai gyvenančioms lietuvių šeimoms, buvo iškviesta pas direktorių Avakimovą. "Drauge Striškiene, kaip jūs žinote, artėja mūsų visų didelė šventė (!). Aš gavau iš Jakutsko radiogramą, kurioje nurodyta atrinkinėti geriausius žuvis ir jas, tinkamai paruoštas, išsiųsti per Tiksio aerouostą į Maskvą Spalio šventėms. Mes turime pasiųsti dvi tonas".

Erškėtai ir ositionai laikomi aukščiausios kokybės žuvimis, tačiau jų konservavimas sudėtingas ir nelabai efektyvus. Gerai išalusias žuvis mūsų moterys kelis kartus mirkydavo šaltame vandenyje, kol jos visos pasidengdavo ledo šarvu. Deja, po dviejų trijų savačių prasidedantis oksidavimosi procesas keitė mėsos skonį ir ji nelabai tiko rafinuoto elito reikalavimams. Pagarsėjo gražuoliai omuliai ir karališki muksunai vieninteliai, nors ir šaldyti, ilgai išlaikydavo savo nepakartojamą skonį ir savybes.

Dviem tonom žuvų pririekė apie 60 sveikų maišų. Tiek jų surasti, ir dar sveikų, tikrai sunkus darbas. Retas daiktas tais laikais buvo taip vertinamas kaip maišas, todėl visi juos ir vogė - kur ir kiek tik galėjo. Maišas tiko plyšančių drabužių lopams, čiūžiniui ir patalynnei, skiedroms nešioti, pavogtam žuveliokui parsinešti. O kokie karališki autai išeidavo, jei juos kruopščiai apsiuvinėdavai! Senų suplyusių maišų dar buvo galima rasti druskos sandėlyje. Ieškodamos mūsų tremtinės nemažai vargo. Atrinktus plaudavo šaltame eketės vandenyje, paskui namo parsinešusios, džiovino, lopė, adė. Tvarkingus juos pristatydavo į sandėlį Striškienei, o ten po truputį augo rinktinėmis žuvimis maišų kalnas.

Tuo metu aš dirbau "Studebekerio" - vieno iš dviejų gautų prieš metus amerikoniškų sunkvežimių - vairuotoju.

Lapkričio antrąją transporto viršininkas Kliackinas man pareiškė: "Ruošk mašiną, ryt reikės važiuoti į Tiksi. Sandėlyje pasikrausi dvi tonas žuvų. Su tavim važiuos Binderis. Išvažiuokite nėveluodami, nes lėktuvas į Maskvą išskrenda poryt penktą valandą ryto. Aš išvažiuoju šiandien su sunų kinkinių, paimsi reikiamus dokumentus. Kai atvažiuosi į Tiksi, važiuok tiesiai į aerouosto sandėlį".

Lapkritis poliarinėje zonoje, galima sakyti, visiškai tamsa. Jei nors truputėlį prasvinta, tai tas truputėlis beveik nejauciamas, o šiaip - ilga ir šalta naktis. Prieš pusantro mėnesio teko vykti į panašią kelionę labai palankiomis sąlygomis. Švietė saulė, ledas buvo lygus kaip stalas ir tik kai kur lėkdama mašina sukeldavo nedidelius sniego dulkių debesėlius. Šaltis svyravo apie minus 45 laipsnius. Po penkių valandų laimingai atvažiauvau į Tiksi.

Norėčiau truputį jus supažindinti su keliu nuo Bykovo iki Tiksio uosto. Išvažiavę iš Bykovo iškylulio, atsiduriame ant didelės Lenos įlankos ledo. Pavažiavę apie 50 kilometrų įlankos viduriu, privažiuojame 2 km. pločio tundros juostą, vadinamą Perešeika. Ją skersai pravažiavę, atsiduriame ant kitos didžiulės įlankos, jau esančios jūros pusėje, ledo, kurios gale, už 10 km. yra Tiksio uostas. 1992.XII. 2 d.

tas. Taigi, visas kelias - maždaug 62 kilometrai.

"Negi, Peišė, į Ameriką išsirošei su tokiu prikimštu maišu?" - paklausiau Binderio, kuris imetęs į kebulą savo turtą, sunkiai atsiduso.

"Ne, Algi, žinai, čia man mama ir sesuo idėjo kelis skahmaliukus, gal ten pavyks šį tą gehai pahduoti!" - "Kaip išmanai, Peišė, tavo reikalas, - atsakiau ir pridūriau: "Laimingi jūs, kad turite ką parduoti. Mano seima išvežė tik su figos lapu! Aš tik galvoju, kaip neparduoti kipsui dūšios, kuri šioje kelionėje gali pakibti ant Mąrytės plauko! Matai, turiu dvi riekės duonos, pusę kėpto omulio ir - das ist alles, brangusis Peišė!"

Pasikrovę ir įjungę ilgąsias šviesas, mes jau brovėmės pirmyn per ledynus, sniegynus ir iš visų pusių supančią tamsą. Kelias iki Perešeikos šį kartą buvo daug sunkesnis. Ledą vietomis dengė storas sniego sluoksnis ir kai kur be kastuvų neapsiėjome. Laikas greit bėgo, o mūsų transportas buksuodamas šliaužė lėtai. Kai dar sykį užklimpom, išlipęs iš mašinos pamačiau, kad iki šiolei žvaigždėtas dangus apsiniaukė. Ant veido pajutau tirpstant smulkius sniego kristalus. Peišė, pamatęs mano susirūpinusią fizionomiją, paklausė, kas atsitiko. Pirštu rodydamas į dangų, pasakiau: "Žinai, Peišė, man rodos, pakvipo dreku su pipirais!" - "Himai, Algi, nejaugi? Koks dhekas pakvipo?" - nelabai suspradamas paklausė Binderis. "Pūga, - atsakiusi jam - purga!" - "Ui, ui, ui, o sakyk, ar tas Tiksis dar toli nuo čia?" - "Neturiu jokio supratimo, kiek iki Tiksio, bet jaučiu, kad Abraomas tikrai daug arčiau mūsų!"

Išsikapstę iš gilaus sniego zonos, važiuojame dar toliau. Dabar jau aiškiai matyti, kaip ant baltų mašinų šviesos stulpų krinta blizgančios snagės. Mazėnis šaltis buvo pats tikriausias požymis, kad pūga turi netrukus prasidėti. Mane ramino tai, kad Perešeika neturėtų būti toliau kaip 4-5 kilometrai. Ten yra vienintelis Tiksio uosto žvejų namelis, taip pat Perešeika, ir ten gyvena žmonės.

Važiavimo kryptį dabar galėjau nustatyti ne pagal šiaurinę žvaigždę, o pagal pustoną sniegą, kuri turėjau kirsti maždaug 45 laipsnių kampą.

Pati pavojingiausia kelionės vieta - tai vadinamoji Perešeikos ledo apykaklė, kurią turėjome netrukus privažiuoti. Apykaklė vietiniai žvejai ir klajūnai vadino neužšalanti ledo plyš, kuris tęsėsi išilgai visos įlankos pakrantės apie 250 metrų atstumu nuo kranto. Sustorėjęs ledas prisaldavo prie kranto ir prie dugno, o nedidelis potvyniai ir atoslūgiai ritmingai kilnodavo visos įlankos ledą. Šis plyšys kaip tik ir atsirado dėl įlankoje plaukiojančio ledo alsavimo ir kėlė didžiausią pavojų. Po geros valandos privažiavome prie apykaklės. Išlipę apžiūrėjome, kur saugiau ją būtų pervaziuoti, tačiau visur tebuvo tik nuo vėjo banguojanti 20 cm. pločio juoda vandens juosta. Dėl saugumo dabar važiauvau išilgai plyšio, ir mašiną vairavau pro atidarytą langą, stovėdamas ant kabinos laiptelio. Už dviejų kilometrų šiaip taip suradome tinkamą vietą, per ją laimingai pervaziavome į saugią kranto pusę. Bet praradome orientaciją. Reikėjo vėl grįžti tuos du kilometrus, suprantama, išilgai apykaklės ir pradėti ieškoti Perešeikos namelio. Nuvaziavęs tą atstumą, užgesinau šviesas, o kai akys apsiaprato su tamsa, ėmiau dairytis į visas puses. Atsitiktinai pamačiau už poros šimtų metrų iš kamino smagiai lekiančias kibirkštis. Važiavome link jų ir galų gale atsidūrėme šiltame namelyje. Ten gyveno ir žvejojau du Tiksio uosto žvejai - Berezovskis Ivanas ir Ščepkinas Maksimas. Ivanas buvo vidutinio amžiaus, praplikęs, kresnoka ir ramaus veido žmogus. Maksimas - gal kokių 35 metų, smulkaus ir saldaus pizono išvaizdos, neramaus ir nemalonaus žvilgsnio. Greit susipažinę, suruošėm nomenklatūrinių ryklių sąskaita rinktinių omulių puotą, pasiėmėm jų, žinoma, iš kebulė esančių maišų.

"Kaip manai, Ivanai, ar greit bus pūga?" - paklausiau Berezovskio. "Po valandos, dviejų, ne vėliau" - atsakė jis.

"O sakyk, koks kelias į Tiksi, ar spėsiu nuvažiuoti?" -

"Jums sunkiausia bus pervaziuoti tundrą, kuri vietomis storai pripusyta, o jūros pusėje - grynas, svarus ledas, tą gabalą bematant nuvažiuosite". Skubomis užbaigę puotą ir parūkę jau kapstėmės per tundros nelygumus, duobes ir sniegynus.

Nuvažiavus nuo Perešeikos namelio kokių 800 metrų, staiga užkaukė, sušvilpė visą žemę ir mašiną plačiausias, galingiausias ant mūsų užgriuves sniego ir uragano sūkury. "Dabar papuolė!" - sakau Peišei. - Reikia kuo greičiau išleisti iš radiatoriaus vandenį ir tuoj pat repliti atgal į namelį". - "O gal palauksime čia, mašinoje", pasiūlė išsigandęs Binderis. "Čia grabas, kaput, - sakau jam. - Matai kaip siunta, tuoj užpustys mašiną ir liksime kabinoje kaip dvi kvailios mumijos iki pavasario!" Uraganas vis stiprėjo ir dar labiau siuto. Reikėjo kuo greičiau, nė sekundės negaištant, šliaužte šliaužti į išganingą namelį. Šiaip taip išlipęs į kebulą, pasiėmiau pusę maišo omulių ir Binderiui padaviau jo maišą su daiktais. Dvilinki brukomės link Perešeikos. Sunku aprašyti tokį kataklizmą Uraganas, tamsa, šaltis, sniegas!

Susikalbėti buvo neįmanoma. Dangus maišėsi su žeme, oro srovės plėdė ir draskė tundrą. Tiršta sniego masė ir uraganinis vėjas stengėsi žūtbūt mus nušluoti, tačiau mes placiai išskėtę kojas, kabindamiesi į tundros nelygumus, šiaip taip laikėmės.

"Peišė, Peišė, laikykis man už kojos" - kiek turėdamas jėgų rėkiau jam į ausį. Aš tik apgraužomiesi apčiuopiau ką tik mašinos išpaustas vėžes, nes akių atmerkti negalėjau. Traukdamas paskui save 15 kilogramų maišą su omuliais, - jis man padėjo neslysti, - ir laikydamas jį viena ranka, kita įsitempęs kruopščiai sekiau tundros reljefą, kad, neduok Dieve, nepamesčiau mašinios vėžių - vienintelio mūsų išsigelbėjimo. Netrukus pajutau, kad Peišė tampo man koją. "Kas atsitiko?" - "Mes tikrai paklydom, aš baigiu sušalti!" - vos išgirdau su uraganu sumišusi desperatišką jo balsą. "Viskas ser gut, Peišė, laikykis kaip vyras, greit sėdėsim ant krosnies!" O uraganas tiesiog siuto ir tarsi aštriaisiais peiliais badė veidus.

Po dviejų žūtbūtinės kovos valandų pajutau aukštą pusnį - po ją turėjo būti užpustytas iki stogo namelis. Atsargiai apšliaužę aplink sniego kalną, suradome įėjimą ir pagaliau sveiki ir gyvi, nesusalę patekome į šiltą Ivano ir Maksimo landynę.

Įėję į namelį, nustebinome jo gyventojus. "Nesuprantu, kaip jūs radote Perešeiką ir nepražuvote per tokią baisią pūgą. Dabar siaučia tikroji perešeikiška pūga, - pasakė Ščepkinas. - Jai lygių nėra visoje šiaurėje. Ši vieta yra kaip tik paties uragano farvateryje, kuris susidaro žemyno tarpukalnėje, prieš tundros sąsiaurį, ir todėl visa Perešeika prismaigstyta kuoliukų, žyminių žuvusių žmonių vietas". "Atvirai pasakysiu, - tarė Berezovskis, - aš net neabejoju, kad pasibaigus pūgai jums irgi reikės kalti kuoliukus."

Jei ne mašinos vėžės, būtume tikrai paržuvę, bet manau, intuicija, praktika ir gera orientacija ekstremaliomis sąlygomis taip pat labai padėjo.

Perešeikos namelis buvo su dideliu, pailgu prieangiu, kuriame iš abiejų pusių žvejai laikė malkas. Vienoje pusėje po senais skarmalais jie slėpė statinių šulius. Vasarą specialiai atsiusta iš uosto dailidžių brigada iš pakrantėje esančios medienos už puskilometro nuo namelio gamino šulius ir krovė juos į metro aukščio rietuves. Tiksio pagalbiniis ūkis iš jų darydavo statines. Šie šulai gerai degė - tiesiog patys lindo į geležinę krosnelę. Dabar jie pleskėjo ne tik ruošiant kasdienines omulių puotas, bet ir gerai šildė jų dalyvius.

Po penkių parų omuliai ir perešeikiškių duonos atsargos ėmė sekti, bet tai nesukėlė mums tokios panikos kaip tabako trūkumas.

/ bus daugiau /

Lietuvių Namų Žinios

● Lapkričio mėn. 15 d. sekmadienio popietėje dalyvavo 217 žmonių. Svečių knygoje pasirašė Montrelio Vyrų Okteto nariai: V. Murauskas, A. Urbonas, P. Dunderas, A. Mickus; R. Meliešius iš St. Croix, Virgin Islands, JAV; 2 iš Šiaulių ir Biržų.

Svečius supažindino ir pranešimus padarė LN valdybos narys Rimas Juodis.

● LN valdyba posėdžiavo lapkričio mėn. 19 d.

● Lapkričio mėn. 22 d. popietėje dalyvavo 230 žmonių. Svečių knygoje pasirašė dainininkas Vytautas Kernagis iš Vilniaus, 2 iš Šiaulių; J. Grabošas iš St. Bruno, Que., Vyt. Tikuišis iš Wasagos. Svečius supažindino ir pranešimus padarė LN revizijos komisijos pirmininkas Henrikas Sukauskas.

● Lapkričio 22 d. sekmadienį 1 val. p.p. įvyko LN Vyrų Būrelio susirinkimas. Pirm. T. Stanulis supažindino susirinkusius su darbo tvarka ir pakvietė A. Sukauską sekretoriauti. Buvo išklausti išdinko, ūkvedžio ir pirmininko pranešimai. Nutarta: 1) dalyvauti LN Moterų Būrelio kalėdiname pobūvyje, gruodžio mėn. 13 d. sekmadienį; 2) šaukti metinį narių susirinkimą sausio mėn. 24 d. sekmadienį, 2 val. p.p.; 3) ruošti LN Vyrų Būrelio tradicinį pobūvį kovo mėn. 6 arba 27 d. Po susirinkimo sekė vaišės ir neoficialios diskusijos.

● LN valdyba kviečia posėdžiui gruodžio mėn. 3 d., ketvirtadienį, 7:30 v.v.

● Gruodžio mėn. 2 d., trečiadienį 6 val. v. LN ligonių lankytojai kviečiami pasitarimui. Žinantys apie sergančius arba pagalbos reikalingus tautiečius prašo - mi dalyvauti arba apie

juos pranešti R. Juodžiui tel: 239-4445.

● **NAUJŲ METŲ SUTIKIMA**
Lietuvių Namai rengia Karaliaus Mindaugo salėje gruodžio mėn. 31 d., 7 val. v. Bilietų kaina nepakeista - \$40. Gros puikus orkestras, karšta vakarienė, vynas ir šampanas. Bilietai į Naujų Metų sutikimą gaunami sekmadienio popietėse ir LN raštinėje. Stalus galima rezervuoti skambinant LN administratoriui Danutei Sysak-Simonaitytei tel: 532-3311.

● **Aukos Slaugos Namams:**
\$ 29,750 - palūkanos (už \$350,000 terminuotus indėlius); \$500 - K. Gilman; \$250 - Petras Bražiūnas iš Kelowna, BC.; \$100 - R. Sirutis; \$50 - O.P. Polgri-mai iš St. Catharines; a.a. Stasio Ginčausko atminimui aukoj: \$100 - Jonas, Angelė Šimkai; po \$50 - Valteris Dauginis, S. Heics, L. Griškonis; po \$30 R.D. Sher, T.B. Stanuliai; \$25 - J.R. Lelis; po \$20 - J. Lasys, A. Langas, J. Pacevičienė, S. J. Macijauskai, J. Norkus, D. Bedenikovich, H. Sukauskas, V.A. Kulniai; \$10 - D. Sysak; \$5 - V. Vitkūnas.
Iš viso statybos fonde yra \$851,576.

● **Laikraščio "NEPRIKLAUSOMA LIETUVA"** Rėmėjų Būrelio surengtame Spaudos Vakare Toronto, Lietuvių Namuose, šiam laikraščio paremti aukoj: \$300 - Kredito Unija PARAMA; po \$100 - J. Paškevičius, W. Drešeris; \$7 - L.E. Adomavičiai; po \$50 - B.P. Jan-kauskai, V. Dagilis; \$40 - B. Laucys; po \$25 - H. Sakalauskas, M. Račys, L. Bal-sienė; po \$20 - H. Šiaurys, Pr. Kalesnykas, K. Budrevičius, J. Černiauskas, P. Kri-lavičius; \$10 - A. Sukauskas.

Spaudos Vakarą loterijai, paprašyti Stasio Jokubaičio, aukoj: laimikius: St. Dabkus, p. p. Stanaičiai, p. p. Kuzmickai, p. p. Juzumai,

V. Karnilavičius, p. p. Petry-lai, St. Dargis, p. p. Kri-lavi-čiai, S. ir M. Jokubaičiai, B. Savickas, M. Pranevičius.

Taip pat laimikius loterijai aukoj: J. Anoly, K. Daunys, J. Račytė, p. p. Zabulionis, Ka-lytis, Grynys, Bričkus, Podo-rienė, Melyvas Sakalaus-kas, Mačionienė, Šimkienė, Masiulis, Podolskienė ir Lietuvių Namai.

Visiems nuoširdžiai dėkojame! "NL"

● **Papildymas:** rašinyje apie sukaktuvinę skautų "Romuvos" stovyklą, patiek-tose žiniose turėjo būti įrašyta: "dr. A. Stundžia sėkmingai vadovavo jaunes-niesiems jūrų skautams stovykloje ir mokė norin-čius buriuoti". Sesė A. Dėkojame!

● Toronto RAMBYNO ir ŠATRIJOS tuntai praneša, kad, gavus patalpas toje pačioje mokykloje, kur vyksta MAIRONIO mokyklos pamokos, visos sueigos vyks pamokoms pasibaigus.

● ŠATRIJOS tunto vadiją sudaro: tunt.ps.V. Senkuvienė tel: 233-9092; adj.ps.I. Paškauskienė, tel: 604-9261; ižd.E. Simonavičienė, tel: 769-3270; lauzavedė v.sk.I. Pivoriūtė, tel: 233-9092; ko-respondentė j.s.E. Namikienė tel: 534-3763.

RAMBYNO tunto jūrų skautams vadovauja j.ps.S. Namikas, tel: 534-3763, Be-bruiams - j.ps.A. Stundžia, tel: 247-5634, "BALTIJOS" lai-vo jūrų skautų vadė j.ps.V. Šernaitė, tel: 823-4619; Ud-rytėms bei Gintarėms va-dovauja D. Gorklytė ir D. Pargauskaitė.

Abiejų tuntų tiekimą tvarko A. ir S. Kišonai, tel: 767-6606. Pas juos taip pat galima gauti įvairių skautiškų ženklų unifor-moms bei kitų skautiškų reikmenų.

● Įdomią parodą surengė Anapilyje lapkričio mėn. 1 d. juvelyrė ir keramikė Gražina Krašauskienė kartu su dail. Snaigė Šileikiene, kuri pasižymėjo grafikos ir akvarelės darbais.

Abi menininkės parodė didelį išprusimą, jautrumą grožiui ir kūrybiškumą.

Gražina Krašauskienė, sovietinės okupacijos išda-voje atsidūrusi Vokietijoje,

atvyko į Kanadą ir 1976m. čia baigė ketverių metų kursą Toronto "Central Technical School" keramikos ir sidabro specialybėse. Pradžią šioms meno šakoms ji gavo lietuvių įsteig-toje ir prancūzų, vyriausy-bės remiamoje École des Arts et Métiers pietų Vo-kietijoje, Feiburg am Breis-gau mieste. Ji dalyvauja asmeninėse ir grupinėse parodose, atstovauja "Bal-tic Countries - Folk Art Extension" organizacijai.

Dail. Snaigė Šileikiene, gimusi Kanadoje, studijavo Toronto universitete, Pary-žiuje. Ji taip pat dalyvavo eilėje grupinių ir asmeninių parodų. Yra laimėjusi du žyminius Kanadoje: "Ontario Society of Artist" - už geriausia grafiką atspaudą ir iš "Colour and Form Society" - garbės žymenį.

VOKIETIJA

LIETUVIŲ KULTŪROS INSTITUTO SUVAŽIAVIMAS

Dvyliktasis Lietuvių kultūros instituto suvažia-vimas įvyko 1992 m. spalio mėn. 2-4 d.d. Hütten-felde, Vokietijoje. Paskaito-se ir diskusijose dalyvavo per 60 LKI narių ir svečių o i vakarinį koncertą atsi-lankė apie 150 asmenų.

Paskaitos, pranešimai, diskusijos

Suvažiavimo paskaitinis darbas prasidėjo šeštadienį 9:30 val. "Romuvos" pilies didžiojoje salėje. Atidary-damas suvažiavimą, institu-to vedėjas V. Bartusevičius pasveikino dalyvius, ypač LR ambasadorių Vo-kietijoje prof. dr. Vaidotą Antanaitį, Vokietijos Lietu-vių Bendruomenės pirm. Arminą Lipsį, paskaitinin-kus bei kitus programos atlikėjus ir išreiškė gilų išsivijusį susirūpinimą Lietu-voje ryškėjantiomis visuo-menės deintegracijos bei valstybės irimo apraiško-mis.

Pirmąją paskaitą "Iš Lietuvos laisvės kovų isto-rijos": partizanų generolas A. Ramanauskas - Vanagas" skaitė LKI narys dr. Kaje-tonas J. Čėginskas iš Šve-dijos. Paskaitininkas, vie-nas didžiausių išsivijusio Lie-tuvos rezistencinės istori-jos žinovų, nušvietė pasku-

tinio vieningo partizanų judėjimo vado ir vieno žy-niausių Lietuvos laisvės kovotojų bendrame partiza-nų judėjime vado ir apskri-tai vieno žymiausių Lietu-vos laisvės kovotojų veiklą bendrame partizanų judėji-mo kūrime, vystymosi ir jo žlugimo fone. Pasikei-tus sąlygoms lauktina, kad pasidarys prieinama visa archyvų ar privačiose sau-gyklose išlikusi tuo klau-simui medžiaga, taip kad galės būti pilniau nušvie-s-tas tas Lietuvai nepaprast-ai skausmingas, bet di-žiai reikšmingas laikotar-pis.

Pilietybės ir rinkimų įstatymai diskriminuoja išsivijus lietuvių ir turė-tų būti pakeisti. Vokiečiai neturės nieko prieš, jei Vo-kietijos piliečiai lietuviui priims ir Lietuvos piliety-bę. Tačiau, kas pastoviai apsigyvens Lietuvoje, tam bus atimta Vokietijos piliety-be. Sovietų kariuomenė turėtų būti ateinančiais metais išvesta, jei Jelci-nas apvaldys situaciją. Ka-riuomenė turėtų būti išves-ta iš Karaliaučiaus srities, kuri galėtų tapti laisvos rinkos sritimi. Kalbėta ir apie ūkį, kurio nuosmūkiu dugnas bus pasiektas tik kitais metais, desovietiza-cijos problema ir Vakarų paramos Lietuvai išnaudo-jimo sunkumai.

Prof. Audronė Barūnaitė - Willecke, Ph.D., germanis-tė iš JAV kalbėjo apie prūsų vaizdą vokiečių lite-ratūroje nuo renesanso laikų iki dabarties. Analizuodama Z. Werner, A. Miegel, A. Brust, J. Bab-rowski ir G. Graso veika-lus, paskaitininkė parodė, kaip prūsų vaizdavimas vėliniais barbarais, laikui bėgant keistėsi į pasigaile-jimo vertas aukas.

LKI vedėjas Vincas Bar-tusevičius, M.A., kalbėjo apie lietuvių pabėgėlius Vokietijoje pokario metais. Deja, šia grupe nei lietu-vių, nei vokiečių mokslini-kai iki šiol nesidomėjo, taip kad išsamesnis jos gy-vavimo aprašymo neturime. Per porą metų trenitinių ir pabėgėlių stovyklose buvo išvystytas gyvas ir šakotas kultūrinis gyveni-mas, kuris, prasidėjus emi-gracijai, turėjo sugriūti. Lietuviai iškeliavo į užjūrius vėl tuščiomis ranko-mis, tačiau išsivežė patir-tį sunkiomis sąlygomis bendrai veikti ir suprandin-tą Pasaulio Lietuvių Bend-ruomenės idėją.

Vilniaus universiteto isto-rijos fakulteto dekanas prof. Alfredas Bumbliauskas pristatė naujas politi-nes ir mokslines Prūsijos genezės ir jos ateities kon-cepcijas. Nurodė, kad Lie-tuvos istoriografijoje iki 1988 m. vyravo stalinistinė metodologija, pripažino, kad šiandien stovima prie teorinio vakuomo. Iki šiol diskusijoje su vokiečiais tuo klausimu abiejose pu-sėse vyravo politiniai inte-eresai. Lietuviai mokslin-

kai tik reaguodavo į jiems vokiečių primestus klau-simus. Dabar, remiantis archyviniais tyrimais, Lie-tuvoje formuojasi visai nau-jos, savitos koncepcijos, aiš-kinančios Prūsijos krašto problematiką. Atrodo, jos galės duoti naujų impulsų mokslinei diskusijai ir gal išvesti ją iš aklagatvio.

Kiti renginiai

Šeštadienio vakare suva-žiavimo dalyviams koncer-tavo Vilniaus Čiurlionio meno mokyklos kamerinis jaunimo choras "Aidija", vadovaujamas dirigento Romualdo Gražinio (grupės vadovė buvo Regina Kaz-lauskienė). Choras dainavo Renesanso epochos įvairių kraštų bei paskutiniųjų dešimtmečių lietuvių kompo-zitorių chorinius kūrinius ir lietuvių liaudies sutarti-nių harmonizacijas. Už iš-skirtinio lygio koncertą publika jaunuoliams dėkojo audringais plojimais. Kon-certas buvo suruoštas Lie-tuvių kultūros draugijos pirm. A. Palavinsko rūpes-čiu.

Sekmadienį LKI nariai susirinko aptarti savo rei-ka-lų ir išsirinkti naują valdybą. Kontrolieriui p. Odiniui pasiūlius, senoji valdyba buvo atleista nuo piniginės atsakomybės bei patvirtinta ir ateinančioms dvejiems metams. Ją su-darė: pirm. Vincas Bartuse-vičius, vicepirm. dr. Vilius Lenertas ir sekr. dr. Kaje-tonas J. Čėginskas. Kontrol-lieriumi perrinktas Petras S. Odinis.

Institutas savo veiklą vysto toliau. Knygų katalo-gavimo darbas, kurį vykdė dipl. bibl. Artūras Herma-nas, tęsiamas. Jau sukata-loguota per 5000 knygų, t.y. pusė turimų. Per me-tus iš palikimų gauta 400 tomų. Dvigubi knygų egzem-pliarai perduodami M. Mažvydo nacionalinei bib-liotekai į Vilnių arba par-duodami. Pramatyta sekan-čiais metais atidaryti bib-lioteką viešam naudojimui.

Suvažiavimas baigtas ekumeninėmis pamaldomis ir bendrais pietumais. Kaip ir paprastai, suvažiavimo dalyviams maitino ir globojo Vasario 16 gimnazijos vir-tuvės ir ūkio personalas bei jo vadovybė.

LIETUVIAI PASTATĖ VOKIEČIAMS ŠAŠLIKINĘ

Penktadienį, š.m. rugsėjo 11 d. Vokietijos mieste Viernheime, esančiame netoli Vasario 16 gimnazi-jos, atidarytas lietuvių statytas Grillhaus. Pavadi-nimas sunkiai verčiamas į lietuvių kalbą. Lietuviai statybininkai vadina ją šašlikine. Tai nėra kokia paprasta palapinė, bet daili-lus pastatas, kainavęs ne-toli pusmilijonio DM. Su-projektavo jį Kauno žemės ūkio statybos institutas, o pastatė Jūrės statybinių konstrukcijų gamykla (neto-li Kazlų Rūdos) iš lietuviš-sės vyravo politiniai inte-eresai. Tik stogą už-tesai. Lietuviai mokslin-

/nukelta į 7 psl...../

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:		IMA:	
5.25% už 90 dienų term. indėlius		už asmenines paskolas nuo	9.50%
5.25% už 1 m. term. indėlius		už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):	
5.25% už 2 m. term. indėlius		su nekeičiamu nuošimčiu	
5.75% už 3 m. term. indėlius		1 metų	7.75%
6.00% už 4 m. term. indėlius		2 metų	8.00%
6.00% už 5 m. term. indėlius		3 metų	8.75%
5.75% už 1 m. GIC mėn. palūk.		(fixed rate)	
6.25% už 1 m. GIC invest. pažym.			
6.25% už 2 m. GIC invest. pažym.			
6.75% už 3 m. GIC invest. pažym.			
7.00% už 4 m. GIC invest. pažym.			
7.00% už 5 m. GIC invest. pažym.			
3.50% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)		su keičiamu nuošimčiu	
6.25% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.		1, 2 ar 3 metų	7.75%
6.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.		(variable rate)	
6.75% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.		Asmeninės paskolas	
7.00% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.		duodame iki \$65,000 ir	
7.00% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.		mortgičius iki 75% įkainoto	
3.50% už OHOSP (variable rate)		turto. Kitos paskolos: (Line	
3.50% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)		of Credit) ir antieji mortgičiai.	
3.50% kasd. pal. sąsk. virš 10,000			
2.00% už kasd. pal. čekių sąsk.			
2.25% už Amerikos dol. kasd. pal. sąsk. (US dol. Sav. Acc.)			

Nuošimčiai gali pasikeisti savaltės elgoje.

AKTYVAI - DAUGIAU 95 MILIJONŲ DOLERIŲ

Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama piniginių perlaidos. Kelionių čekiai (American Express, Thomas Cook mastercard cheques). Kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų. (The Co-operates & Blue Cross).

Kredito kortelė SU "PARAMOS" vardu

KASOS VALANDOS: pirm., antr., ir treč. nuo 9 v.r.-3:30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 val.r.-8 val.v., šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p. BŪSTINĖ: Lietuvių Namai-1573 Bloor Str., West, TORONTO, Ont. M6P 1A6, tel: 532 - 1149. TELEFONAS: 532 - 1149.

PRISIKĖLIMO

PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais - nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.	
MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 5.25%	Asmenines paskolas
180-364 d. term. ind. 5.25%	nuo
1 metų term. indėlius 5.25%	9.50%
2 metų term. indėlius 5.25%	Sutarties paskolas
3 metų term. indėlius 5.75%	nuo
4 metų term. indėlius 6.00%	9.50%
5 metų term. indėlius 6.00%	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-mėn. palūk. 5.75%	Su nekeičiamu nuošimčiu
1 metų GIC-met. palūk. 6.25%	1 metų
2 metų GIC-met. palūk. 6.25%	7.75%
3 metų GIC-met. palūk. 6.75%	2 metų
4 metų GIC-met. palūk. 7.00%	8.00%
5 metų GIC-met. palūk. 7.00%	3 metų
RRSP, RRIF ir OHOSP.... 3.50%	8.75%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 6.25%	Su keičiamu nuošimčiu
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 6.25%	1, 2 ir 3 metų
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 6.75%	7.75%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind. 7.00%	
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind. 7.00%	
Taupomajai sąskaitai 3.50%	
Kasd. pal. taupymo sąsk. 3.50%	
Kasd. pal. čekių sąsk. iki 2.00%	
Amerikos dol. kasd. pal. 2.25%	

Draudžiame asmenines ir su-tarties paskolas iki \$15,000 ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šėru, če-kių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduosime pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Nėmame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas (valias sąskaitas).

AKTYVAI per 53 milijonus dolerių

Mūsų tikslas - ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

DRESHER

INSURANCE BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661

3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja - V. DREŠERIS ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. - 7 v.v., šeštadieniais - 9 v.r. - 5 v.p.p.

Profesionaliam nekilnojamo turto įvertinimui prašome skambinti

Tel: 233-4446

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!

V. Dauginis - telefonai (416) 533-1121, (416) 532-0480

Lina Pacevičienė - telefonai (416) 533-1121, (416) 533-0482

* GAIŠRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA - INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

(416) 533-1121 FAX 533-1122

/.....atkelta iš 6 psl/

dengė ir duris bei langus padarė vietos vokiečių firmos. Pradėjo statyti 6 statybininkai lietuviai birželio viduryje, o status atvežė jau svečiams renkančią atidarymo iškilmes. Bet suspėjo laiku. Ir vokiečiai nebuvo punktualesni: apie namą žolę pasėjo ir dekoratyvinais krūmokšniais bei gėlytėmis apsodino tik paskutinę dieną. Šašlikinės atidarymo iškilmėms lietuviškos nuotaitos suteikė mūsų tautinės melodijas groję Vasario 16 gimnazijos mokiniai **Liudas Motekaitis** saksofonu ir **Vytautas Lemkė** akordeonu.

LIETUVOS KARIUOMENĖS 74 METŲ SUKAKTIS

Aušros Vartų parapijos salėje š.m. lapkričio mėn. 22 d. buvo paminėta Lietuvos kariuomenės atkūrimo 74-osios metinės. Tareš išanginį žodį, minėjimą atidarė Lietuvių Karių Veteranų Sąjungos RAMOVĖ, Montrealio skyriaus pirmininkas **Juozas Šiaučius**. Tylos minute buvo pagerbti žuvę šauliai bei didvyriai, kritę už Lietuvos ne-

priklausomybę. Iškilmingos Mišios, kurias atnasa **kun. J. Aranauskas, SJ**, prasidėjo šaulių eiseną bei vėliavų įnešimu.

Lietuvių tautos kelias į laisvę nebuvo tiesus ir lengvas. Jame buvo ir potvynių ir atoslūgių, neišvengta ir klaidų. Dėl laisvės kovėsi ne tik mūsų kunigaikščių pulkai, bet ir narsieji savanorių pulkai, kurie ne tik apgynė, bet ir prikėlė Lietuvą gyvenimui. Tūkstantčiai kapų, žinomų ir nežinomų čia Lietuvoje, o ir tolimajame Altajuje, tūkstantčiai vargusių konclageriuose buvo ne lietuvių silpnumo požymis, ne sutikimas su skriaudėju valia, bet įrodymas lietuvių atkaklumo, pasišventimo, siekiant šviesesnės ateities, gražesnio rytojaus. Taip, ilgai ir atkakliai lietuvių tauta grūmėsi su sau nelygiu priešu - tai tautos heroizmas, tačiau pažvelkime šiandien. Kur dinga ta kantri, stipri, dainuojanti Lietuva? Tauta, kuri sudėjo tiek daug aukų ant laisvės aukuro, negali nesijaudindama to prarasti. Norėtusi, kad kraštas, kurį mes paveldėjome iš savo protė-

vių, būtų per amžių amžius klestintis, laisvas, gražus ir vieningas. Didelį priekaištą turime prisimti ir mes, užsienio lietuviai, kurie gana nemaža dalimi galėjome duoti daugiau (taip reikalingų) balsų už Vyt. Landsbergio partiją, o reikėjo tiek nedaug - nepagailėti keleto dolerių ir išsiimti pilietybės pažymėjimą.

Po idomaus, išsamiai paruošto ir, manau, ne vienam sukleliusių savyje stiprių apmąstymų, **Henriko Nagio** žodžio, sekė linksmoji dalis. Vadovaujami muz. **Aleksandro Stankevičiaus**, į sceną rinkosi Montrealio Vyrų Oktetas, kuris sutartinai ir muzikaliai atliko ta progą parinktas lietuvių

liaudies dainas: "Gaudžia trimitai", "Kai gegužis žiedus skleidė", "Aras", "Kalniškės mūšis" ir kt. Nuo meninės dalies neatsiliko ir Moterų dainos vietetas. Jos taip pat padainavo lietuvių liaudies dainų atskirai ir su Vyrais kartu: "Ten ežerai", "Tyli naktis" ir kt. Dainininkai buvo sutikti karštais plojimais. Atlikėjoms, o ir Okteto vadovui buvo prisegti gyvų gvazdikų žiedai.

Baigiantis minėjimui, buvo skaitomi sveikinimai iš Lietuvos. Sugiedojus himną, pasivaishinus kavute ir saldumynais, parapijiečiai skirstėsi į namus.

/H.Nagio žodis 3-4 psl./

Vitalija Pečiukaitytė-Kersulienė

CHISAMORE POINT

PAŠVENTINTI LIETUVIŠKI KRYŽIAI

Šį rudenį, saulėta rugsėjo mėn. 13 d., sekmadienį, Chisamore Point vietovėje, kuri randasi 1,5 km. nuo Gananoque miestelio, priklausančioje mūsų tautiečiui Petriui Reginei, įvyko ypatingos iškilmės. Buvo pašventinta keľioliką meniškai išdrožtų, lietuviškų kryžių. Šventinimo apeigas atliko Kingston'o arkivyskupas Francis Spencer, dalyvaujant išėivijos lietuvių vyskupui P.Baltakiui, OFM, atvykusiam iš Brooklyn'o, N.Y.

Anglų kalba kvietimuose buvo pažymėta, kad iškilmės ruošiamos paminėti didvyriškai žuvusias aukas kovoje už LAISVĘ komunistinėje vergijoje.

Iškilmingos pamaldos vyko Šv.Jono katalikų šventovėje Gananoque miestelyje. Mišias atnasa J.E. vyskupas P.Baltakis. Jam asistavo tos šventovės parapijos klebonas ir Lietuvių Katalikų misijos Ottawoje kapelionas kun.dr.V.Skilandžiūnas. Pamaldos buvo bendros lietuviams ir šios parapijos tikintiesiems. Prieš ir pamaldų metu grojo fleita ir vargonavo T.Regina su žmona muzike.

Pamokslė angliškai vysk. P.Baltakis paaiškino tos dienos iškilmių prasmę ir svarbą. Prašyta tikinčiųjų pasimelsti už žuvusius kovoje už Laisvę su bedieviškuoju komunizmu ir dėkoti Aukščiausiam, kad žlugo sovietinė blogio imperija.

Vietos klebonas rengėjų vadu pakvietė visus, dalyvavusius pamaldose, atsilankyti į lietuviškųjų kryžių šventinimo iškilmes Chisamore vietovėje, o po to į vaišes.

Šventinimo iškilmėse dalyvavo didelis būrys ir ne lietuvių, o taip pat šeimų ir pavienių asmenų iš Ottawos, Toronto, Kingstono, Barrie, Detroito ir kitur.

Meniškai ornamentuotus kryžius sukūrė specialiai šiam projektui 4 tautodai-

lininkai, kuriuos atsikvietė iš Lietuvos Petras Regina: Edmundas Akulauskas, Algirdas Baranauskas, Algirdas Liepinaitis ir Viktoras Žilinskas. Jie buvo supažindinti su apeigas atlikusiais vyskupais. Iškilmėms vadovavo fleitistas Tomas Regina. Abu aukštieji dvasiškai- Bažnyčios dignitoriai tarė žodį, kuriame pasidžiaugė naujųjų ateivių Kanadon sugebėjimu prisiminti ir pagerbti žuvusius kovoje už savo krašto Laisvę ir pabrėžė, kokia gili prasmė glūdi tuose pašventintuose kryžiuose ir kaip yra praturtinta Kanados tikinčiųjų papročiai šituo įnašu.

Po to buvo pakviestas tarti žodį dipl.inž.Albinas Paškevičius iš Ottawos. Žodis buvo pasakyta angliškai, nes didoka dalis svečių buvo lietuviškai nekalbančių, o svarbiausias svečias- Kingstono arkivyskupas.

Pagrindiniai savo žodyje Alb.Paškevičius pabrėžė, kad gražusis Kanados kraštas yra mūsų antroji tėvynė, ir kad mes visi mylime ir nepamirštame savo pirmosios Tėvynės. Jis apibūdino lietuviškųjų kryžių originalumą, ypatingą jų reikšmę Lietuvos gyvenime ir peizaže, ypač okupacijų laikais. Juos sukūrusi liaudis kalbėjo iš širdies gilumos. Priminė jis ir tikrąjį Kryžių Kalną Lietuvoje, kuris paženklintas tūkstančiu kryžių. Paminėjo, kad Petras Regina, ištrūkęs iš okupacijų, sumanė įkurti čia Kryžių kalną padėkos ženklui Kanadai, kad ji suteikė laisvę ir naują gyvenimą imigrantams. Šioje kalvoje galės padėkos ženklui pastatyti kryžius ir kiekvienas kitatautis kanadietis.

Ottawos Apylinkės vardu ir asmeniškai A.Paškevičius palinkėjo Petriui Reginei ir kitiems, projektą vykdančioms sėkmės.

Pasibaigus oficialiai daliai, visi buvo pavaišinti.

Šie pašventinti kryžiai bus perkelti ateinantį pavasarį į steigiamą nuolatinį Kryžių Kalną, kur dar baigiama tvarkyti tinkamą įvažiavimą.

Albinas Vilniškis

hamilton

• Kanados Lietuvių Fondo įgaliojimas Hamiltone kviečia hamiltoniečius ir apylinkių lietuvius švenčių proga prisiminti savo artimuosius ir jų atminimą įamžinti KL Fonde. Taip pat švenčių metu puiki proga papildyti savo įnašus, o kurie dar nėra fondo nariai, kviečiami įsirašyti; pradinis įnašas- \$100. Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Aukodami Kanados Lietuvių Fondui, prisidate prie lietuviškos kultūros išlaikymo išėivijoje, paremsite švietimą ir jaunimą. Iki šiol šis fondas išleido

virš 700.000 dolerių lietuviškiems reikalams. Kapitalas neliečiamas, tik tai palūkanos.

Visais fondo reikalais galite kreiptis į J. Pleinį, Hamiltono Apylinkės įgaliojimą, tel:549-5372. Aukos KL Fondui priimamos sekmadieniais prieš ir po pamaldų Jaunimo Centre.

• Hamiltono Lietuvių Medžiotojų ir Meškeriojų Klubas GIEDRAITIS š.m. gruodžio mėn. 19 d., šeštadienį, 6:30 val.v. Aušros Vartų parapijos salėje rengia prieškalėdinį Laimės Rata. Valdyba kviečia visus tautiečius parenti klubo veiklą savo skaitlingu dalyvavimu ir tuo pačiu laimėti vertingų laimikių. J.P.

PAGERBDAMI MIRUSIUS IR REIKŠDAMI UŽUOJAUTA ARTIMIESIEMS, KANADOS LIETUVIŲ FONDUI AUKOJO:

• A.a. Birutės STONKIENĖS atminimui: \$50 - Z.A.Stanaičiai; po \$30 - L.E.Kleval, A.Mingėla; po \$25- J.G.Kažemėkai, B.Grinius; po \$20 - J.M.Stankai, Ig.Varnas, J.E. Bajoraičiai, J.G.Krištolaičiai, S.V.Panavai, J.R.Pleiniiai, V.Kežinaitis; po \$10 - G.A.Repčiai, K.S.Karaškos, P.M.Šiūliai, J.R.Jurgučiai, V.G.Kairiai.

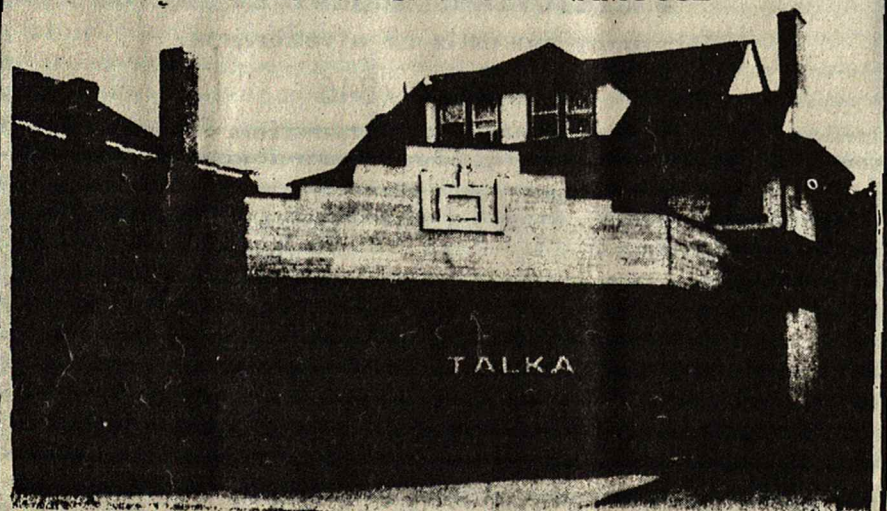
• A.a. Vytauto MAČIKŪNO atminimui aukojo \$25 J.G.Kažemėkai.

Juozas Andrukaitis papildė savo įnašą fonde, paaukodamas \$350.

Už aukas visiems dėkoja

KLF

VIENINTELIS LIETUVIŲ BANKELIS KANADOJE ĮSIKŪRES NUOSAVUOSE NAMUOSE

"TALKA". LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, HAMILTON, Ontario L8M 1L6

TEL: 544-7125

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki...3%
santaupas 3%
kasd.pal.taupymo s-ta ...2,25%
90 dienų indėlius 4.25%
1 m. term. indėlius 6%
1 m. term.ind.mėn.pal. 5.5%
3 m. term.indėlius 6.25%
RRSP ir RRIF (pensijos...2.75%
RRSP ir RRIF 1 m. 6%
RRSP ind. 3 m. 6.25%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 12.25%
nekiln. turto pask. 1 m. 6.5%
nekiln.turto pask. 3 m. 8.5%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

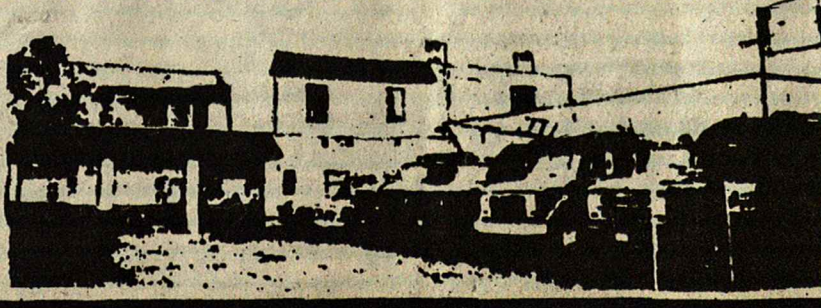
Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Taiko"

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais - nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais - nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais - nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais - nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

GUY RICHARD ROOFER - COUVREUR

7725 George LaSalle

Geriausias patarėjas ir darbo atlikėjas stogdengys GUY RICHARD, kuris jau seniai aptarnauja lietuvius. Darbą atlieka sąžiningai ir prieinamomis kainomis. Stogo dengimui ar taisymui skambinkite: 364-1470

montreal

Audra-Marija Juraite

Audra Marija JURAITĖ, duktė Bernardo Juro (jau mirusio) ir Violetos Rickevičiūtės-Jūrienės, baigė McGill universitetą 1992 m. mokslinio bakalauro laipsniu. Studijavo anatomiją ir mokslą baigė "magnum cum laude".

Šį rudenį ji studijuoja tame pačiame universitete mediciną. Planuoja specializuotis vaikų onkologijos (vėžio ligos) srityje arba chirurgijoje.

Sveikiname naują akademikę ir linkime jai geriausios sėkmės!

"NL" RĖMĖJO PRENUMERATA IR AUKA ATSIUNTE:

po \$20 - S.Jakaitis, R.Petkevičius; po \$10 - J.Jocas, J.Laimikis, J.Yurkus; po \$5 - J.G.Virbickas, B.Pakalniškis;

"NL" RĖMĖJO PRENUMERATAS:

J.Žukauskienė, Iz.Girdzijauskas, J.Riauba, J.Lukoševičius, A.Jurgutis, V.Pulkauninkas, K.Sviežikas, J.Varanavičius, K.Balčiūnas, V.Urniežius, L.Grigelis;

"NL" PRENUMERATA IR AUKA:

\$75 -Mrs.W.Wysniewski; \$50 - J.Dervaitis (2 m.); \$25- A.Kenstavičius; po \$5 - J.Gedminas, P.Bendikas;

"NL" AUKOS:

\$20 - V.Kalendrienė; \$10 - V.P.Budrevičius. VISIEMS nuoširdžiai dėkojame!

"NL"

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR ANŪKAIS VIENA GRĄŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVIŠKAI

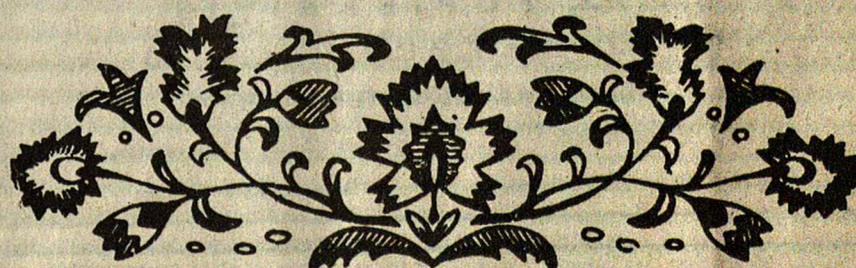
PASKAITYKIME VAIKAMS MŪSŲ LIAUDIES PASAKŲ !!!

KAIP DABAR SKAMBINTI Į LIETUVĄ

Skambinant į Lietuvą, reikia vartoti tarptautinį kodą 011 /iš Kanados ir JAV/, Lietuvos kodą 7012, miesto kodą ir asmens telefoną. Pvz.,tiesiogiai skambinant į Vilnių, reikia išsukti: 011 7012 2 ir asmeninį telefono numerį.

Lietuvos miestų kodai:

Alytus-35, Anykščiai- 51, Birštonas - 10, Biržai - 20, Druskininkai - 33, Elektrėnai - 37, Gargždai - 40, Ignalina - 29, Jonava - 19, JOniškis - 96, Jurbarkas - 48, Kaišiadorys - 56, Kaunas - 7, Kelmė - 97, Kėdainiai -57, Klaipėda - 61, Kretinga -58, Kupiškis - 31, Lazdijai-68, Marijampolė -43, Mažeikiai -93, Molėtai -30, Naujoji Akmenė - 95, Nida - 59, Pakruojis - 91, Palanga- 36, Panevėžys - 54, Pasvalys - 71, Plungė - 18, Prienai - 49, Radviliškis -92, Raseiniai - 28, Rokiškis -78, Skuodas - 16, Sniečkus - 66, Šakiai - 47, Šalčininkai -50, Šiauliai - 14, Šilalė - 69, Šilutė - 41, Širvintos - 32, Švenčionys - 17, Tauragė - 46, Telšiai - 94, Trakai - 38, Ukmergė - 11, Utena - 39, Varėna - 60, Vilnius - 2, Vilkaviškis - 42, Zarasai - 70.

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

FUNERAL HOME

J.F. Wilson & Sons Inc.

123 Maple Blvd. \$784 Vardun Av

Chateauguy, Que. Vardun, Que.

Tel: 691-4763 Tel: 767-9956

Modernios Kopyčios

montreal

• Prieš 15 metų mirė a.a. Mykolas RUTKAUSKAS. Visuomet Jį prisimindama žmona Genė, vaikai ir vaikiai šią sukaktuvį proga atsiuntė auką "Nepriklausomai Lietuvai". Nuširdžiai dėkojame. "NL"

• A.a. Albino BARŠAUSKO dviejų mėnesių mirties prisiminimui, užjaušdami žmoną STASĘ ir sūnus NARVYDĄ ir LAISVYDĄ, Genovaitę Bijūnienę su šeima laikraščiu "Nepriklausoma Lietuva" aukoja \$30. Nuširdžiai dėkojame. "NL"

• Albinas BLAUZDŽIŪNAS, daugelį metų AV P-jos bažnyčioje atlikęs įvairius patarnavimus ir pravedęs skaitinius 10 val. Mišiose, yra susirgęs. Visi linki jam sustiprėti ir sugrįžti į šios parapijos darbus.

• Vaclovui KERBELIUI buvo padaryta kojos operacija Victoria ligoninėje, kur jis toliau gydomi. Linkime greitai sustiprėti.

• Rimantas ir Penny ALIŠAUSKAI, gyvenantys Saskatoon mieste, susilaukė dukrėlės Andrijos. Šeimoje auga du sūnūs. Močiutė Stasė Ališauskienė džiaugiasi vaikaite. Sveikiname!

• KLK MOTERŲ D-JOS Montrealio skyriaus narių susirinkimas įvyks gruodžio mėn. 6 d., po 11 val. Mišių Seselių Namuose.

Seselė Paulė skaitys paskaitą, po to visi bus pavaišinti sumuštiniais, kava ir pyragais.

• Šv. ONOS DRAUGIJA ruošia pietus gruodžio mėn. 6 d., sekmadienį, po 11 val. pamaldų AV P-jos salėje. Kviečia dalyvauti VISUS.

• Seselė PAULĖ sutiko paruošti vaikus Pirmajai Komunijai 1933 m. Prašo tėvus jau dabar pranešti

Seselei ir įrašyti savo vaikus tel: 766-9397.

• "NL" valdybos posėdis vyks gruodžio mėn. 4 d. 6 val. v., redakcijos patalpose.

• MONTREALIO SKAUTAI-SKAUTĖS rengia savo tradicines KUCIAS gruodžio mėn. 17 d., 7 val. v., Aušros Vartų P-jos salėje.

Kviečiami visi skautai, skautės, Paukštytės ir Vilkiukai bei jų tėveliai dalyvauti.

LIETUVAITĖS NUOTRAUKA PATI GERIAUSIA

Montrealio rytinės dalies savaitraštis "Flambeau" š.m. lapkričio mėn. 17 d. laidoje rašo, jog Annie Marcotte Johnson-Johnson kompanijos "Adorable bébés" konkurse, kuris apėmė visą Kanadą, buvo atsiųsta 8.000 nuotraukų. Iš jų buvo atrinkta 12 pačių tinkamiausių ir gražiausių. Į šį skaičių pateko Onutės Ambrasaitės nuotrauka. Už ją ji laimėjo 10.000 dolerių premiją.

Konkurso nuotraukos tema buvo "Ar nematote mano katinėlio". Jos spalvota nuotrauka bus atspausdinta 1993 m. Johnson-Johnson "Adorable Babies" kalendoriuje.

Konkursinė premija, kaip rašoma "Flambeau", skiriama mokslo reikalams. Nuotraukas atrenkant, buvo atsižvelgiama į vaikų žavumą, nuotraukos temos originalumą, išraiškos natūralumą ir nuotraukos kokybę. Ji paminėta ir "La Presse" laikraštyje.

Onutė yra Lionės ir Kazio Ambrasų dukrelė, 3 m. amžiaus. Jos seneliai su Onute kalba tik lietuviškai ir ji kai ką jau suprant. Josios sesutė Mišel, 5 m. amžiaus, su savo seneliais kalba lietuviškai jau ne pavieniais žodžiais, o ištisais sakiniais, o vyriausias jų vaikaitis Erikas, 15 m. amžiaus, su seneliais kalba laisvai lietuviškai, nors jo motina yra prancūzų tautybės, o jis lanko prancūzų mokyklą.

MONTREALIO LIETUVIŲ ŠEŠTADIENINĖ MOKYKLĄ
R E N G I A

KALĖDŲ EGLUTĖ

1992 m. gruodžio 13 d. 12 val., sekmadienį
Aušros Vartų parapijos salėje

- Vaidinimas "Kalėdos pas nykštukus"
- Kalėdų Senelis
- Šilti pietūs

Visi maloniai kviečiami atsilankyti!

Rengėjai

Konkurso laimėtoja Onutė Ambrasaitė

Džiugu, kad ir lietuvių kalba jam ne svetima.

Močiutė ir Tėvukas Ambrasai džiaugiasi, jog jie gali kalbėti lietuviškai ne tik su savo vaikais, bet ir su vaikaitėmis. Sveikiname!

• Į XX-tąjį BALTŲ VAKARĄ, kuris vyko Ottawoje š.m. lapkričio mėn. 24 d. Parlamento rūmuose, buvo nuvykę iš Montrealio: "NL" red. Birutė Nagienė,

A-kės valdybos atstovai Juozas ir Regina Piečiai, Vincas ir Silvija Piečiai, Donaldas ir Inga Giedrikai, Vytautas ir Dalia Gruodžiai, Juozas Šiaučius.

• Vaiko Tėviškės Namams aukoj: dr. V. Giriūnienė - \$50, V. ir M. Markauskai - \$20; iš Ottawos: Irena ir Viktoras Priščeponkai - \$30, Danutė ir Juozas Daniai - \$20, Alb. Šimanskienė - \$10.

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 De Sève, Montreal, Qué. H4E 2A8

Tel: 766-5827; 766-5830

SKYRIUS: 3907A Rosemont Blvd.

AKTYVAS - VIRŠ \$29.000.000. REZERVAS - VIRŠ MILIJONĄ

MOKA UŽ:

Certifikatus 1 m. -	6,50%	Taupymo - special.	2,75%
Certifikatus 2 m. -	7,00%	Taupymo - su gyv. dr.	2,00%
Term. indėlius:		Taupymo - kasdienines	3,25%
1 metų -	6,00%	Einamos sąsk.	1,50%
180 d. - 364 d.	6,00%	RRIF-RRSP - 1 m. term.	6,50%
120 d. - 179 d.	5,75%	RRIF-RRSP - 2 m. term.	7,00%
60 d. - 119 d.	5,50%	RRIF - RRSP - laup.	2,50%
30 d. - 59 d.	3,00%		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 8,50% asmenines - nuo 9,50%

Informacija apie naujausias palūkanas "Lite"

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS:

1475 DeSeve		3907A Rosemont	
Pirm., antr., treč.	9.00-3.00	Pirmadieniais	10.00- 2.00
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00		3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00		2.00-6.00

DĖMESIO "LITO" NARIAMS:

"LITO" NARIAI YRA PRAŠOMI PASIIMTI 1993 METŲ KALENDORIUS ABIEJUOSE "LITO" SKYRIUOSE. NEATSIMTI KALENDORIAI BUS ISSIŪSTI PAŠTU GRUODŽIO MĖN. 18 D.

"LITAS" PRANEŠA, KAD ŠVENČIŲ LAIKOTARPYJE DARBO VALANDOS BUS SEKANČIOS:

Atidaryta ketvirtadienį, gruodžio 24 d. ir ketvirtadienį, gruodžio 31 d. rue de Sève skyriuose 9 val. r. - 3 val. p.p., o Rosemont blvd. skyriuose 10 val. r. - 2 val. p.p.

"LITAS" bus uždarytas gruodžio 25, gruodžio 28, sausio 1 ir sausio 4 d.d.

• AV P-jos šventovėje pakrikštytas Nijolės (Matusiūčiūtės) ir Alan FORSTER sūnelis Alexander Stephen vardais.

• KALĖDINIŲ plotkelių galima jau gauti AV P-jos klebonijoje arba zakrasti juose.

• Anelė ir Vincas BARŠAUSKAI laimėjo pirmosios vietos žymenį už puošniausią gyvenvietės apipavidalinimą. Jie gyvena Riverside Parko rajone. Tai jau ne pirmas jų laimėjimas. Sveikiname!

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

NAMAI · AUTOMOBILIAI · PREKYBA · ATSAKOMYBĖ
3907 A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 722-3545; Fax: 722-3546

JOANA ADAMONYTĖ A.I.B. DONNA SVRAKA A.I.B.
PETRAS ADAMONIS C.I.B. Res: 256-5355

Greitas ir tikslus pataravimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

ZIENKA PLUMBING

24 VALANDŲ PATARNAVIMAS

• LIETUVIAMS NUOLAIDA:

Neimamas mokestis už atvažiavimą.

TEL.: 254-7846

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd

DRAUDA VISŲ RŪŠIŲ

6695 - 35-th Ave., Montreal, P.Q. H1T 3A6

ALBERTAS NORKELIŪNAS, B.A. C.S.C., I.B.

TEL. BUS.: 727-3120 REZ.: 376-3781

TEL.: (514) 767 - 4690

VINCAS PIEČAITIS

1265 LECLAIR, VERDUN, P.Q. H4H 2M4

JONAS & CÔTÉ REALTIES

NEKILNOJAMO TURTO PATARNAVIMAS

TRANS QUEBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI, APKALIMAI ALUMINIJUM, PLIENU, PLASTINE MEDŽIAGA. DARBAS GARANTUOTAS IR APDRAUSTAS.

Savininkas - Mike OSKOWICZ
3351 Belair St., Montreal, Qué. H2A 2A5
Tel: 721-9496; res: 729-2446

Dr. PHILIP STULGINSKIS
Dental Surgeon
Dantų gydytojas-Chirurgas
8606 Centrale, (kamp. 45 Av.)
Suite 209, LASALLE, Qué.
H8P 1N5, tel: 364-4658

Dr. MICHEL HUYNH
Dantų Gydytojas-Chirurgas
(huv. dr. J. MALIŠKOS biuras)
1440 St. Catharine St., W.
Suite 701 Tel: 866-9297
Montreal, P.Q. H3G 1S5

M. CUSSON VAISTINĖ

7635 Central St., Ville LaSalle, P.Q. H8P 1L2

Atidaryta kasdien nuo 9-10 v.v.

Šeštadieniais nuo 9 - 9:30 v.v.

Sekmadieniais: nuo 10- 9:30 v.v.

Tel.: 366-9745 ir 365-0505

ROYAL VICTORIA HOSPITAL,
687 Pine Ave, West, Tel: (514)-842-1231,
Montreal, Que. H3A 1A1 Ext. 1663

H.J. ADOMONIS, M.D., C.M.

4589 Park Ave.,
Montreal, Que. H2V 4E4 Tel: (514)-842-9211.

Dr. A.S. POPIERAITIS
B.A. M.D. MSc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING

1538 Sherbrooke St. W. Suite 215, Montreal,
Qué. H3G 1L5 Tel.: 931-4024

Advokatas ROMAS IŠGANAITIS

822 Ile de France, St. LAMBERT, Qué, J4S 1T7,
tel: 465-1538

arba

8606 Central str., kamb. 205, LASALLE, Qué, H8P 1N5,
tel: 364-4282

Notarė

RŪTA POCAUSKAS-RUDIN'AS
L.L.L. D.D.N.

1155 rue Metcalfe, Suite 1143

SUN LIFE BUILDING

Montreal, Québec, H3B 2V6

Fax: 871-1784; Tel: 871-1430.

EUROPARCEL

APTARNAUJAME LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ,
UKRAINĄ, RUSIJĄ, MOLDAVIJĄ, BIELORUSIJĄ

AIR CARGO

TIK 4⁹⁵ uz kg

Siuntiniai pristatomi tiesiog į namus.

Nėra maksimumo svorio.

Minimum yra 2kg, arba \$10.00.

Neskaitykite už pristatymą.

2600 RUE LEGER, LASALLE

Nuo pirmadienio iki penktadienio, 7 v.r.-4 v.p.p.

931-9389

Vytas Gruodis Jr.

SKAMBINKITE INFORMACIJOS IR APTARNAVIMO REIKALAMS
BET KADA - 7 DIENAS

/ Teiraujantis raštu- pašto kodas H8N - 1A3 /

Maurice Kaplan

KAILIŲ SIUVĖJAS

- * Didelis pasirinkimas gatavų paltų
- * Saugojimas vasaros laiku (storage)
- * Talsai ir remodelluojami
- * Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre

Suite 500 A.

Montreal, P.Q. H3A 2G6

Telefonai:

844-7307 ir 288-9646

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARRIAGE • WEDDINGS
6220 ch. QUEEN MARY rd.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H3W 1X5

Tel. 481-6608